

GLASOVA **Prvi maj** **Panorama**

KRANJ, 29. aprila 1963

STEVILKA 17

Kako so delavci na Gorenjskem začeli praznovati delavski praznik

Navzgor ob Savi pod vznožje Jelovice in Pokljuke, navzgor ob Kokri po obronkih Zelenice in Storžiča je začelo prodirati novo življenje. Nežne, dolge vrbje vejice so se zazibale v prvem pomladanskem vetru, bukve so ozelenele in otroci piskajo na trobentice.

Pospravili bomo delovno mizo, zaprli šolska vrata in pohiteli v naravo. Poljane, Kamnitnik, Dobrava in drugi kraji bodo znova oživel. Praznovali bomo naš praznik. Toda praznovali bomo drugače kot nekoč — brez delavskih straž, brez strahu pred orožniki. Le v gumbnico si bomo še vtaknili rdeči nagelj ali si izbrali rdečo samoveznico iz omare. Ne več zato, da bi se spoznali z našimi somišljeniki kot nekoč, marveč da damo duška notranjemu razpoloženju. Prvi maj ni le praznik dela in delovnih rok, marveč je praznik vseh nas, praznik zavednih ljudi, praznik samoupravljalcev, praznik samostojnih krmarjev in graditeljev lepše današnjosti in še lepše prihodnosti.

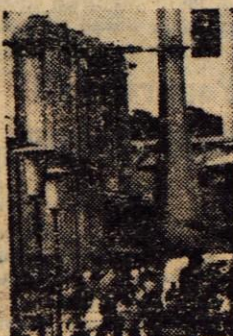
V Kranju

Po letu 1890, ko so bile prve prvomajske proslave delavcev v Ljubljani in zasavskih rudarjev, se je praznovanje kmalu preneslo tudi v industrijski Kranj. Lastniki kranjskih tovarn so se ob splošnem vrenju med delavstvom prestrašili in se leta 1919 udeležili delavske proslave prvega maja.

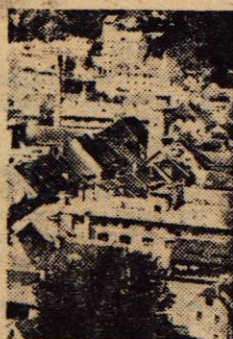
Na Jesenicah

Leta 1919 je bila prirejena prvomajska proslava pred jeseniško železniško postajo. Delavci so zahtevali izboljšanje delovnih pogojev v železarni. Leta 1919 je bila na Jesenicah ena izmed največjih delavskih manifestacij jeseniških železarjev. Povorke so bile tudi na ulicah.

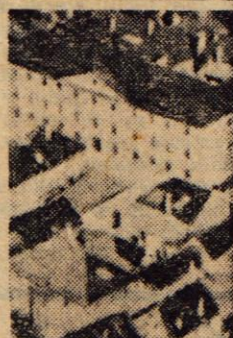
V Trzinu

Med prvo svetovno vojno so trziški delavci enotno praznovali prvi maj s prireditvami v delavskem domu in s skupnimi izleti. Po prvi svetovni vojni pa so delavci korakali že z godbo in rdečimi zastavami skozi mesto.

V Radovljici

Delavci iz okolice Radovljice so se udeleževali prvomajskih praznov na Jesenicah, kjer so bili zaposleni. Prirejali so tudi izlete s kulturnimi programi.

V Škofji Loki

Zaradi pomanjkanja delavstva v Škofji Loki proslave delavcev na prvi maj v Šk. Loki niso bile javne. Delavci so se zbirali v zaključenih družbah. Po letu 1920, ko je bilo praznovanje prvega maja prepovedano, pa tako ni bilo mogoče prirejati delavskih zborovanj.

»Če je znanost v demokraciji koristna za državljane, potem v diktaturi zanje pomeni samo težkoče.«

Salvador de Madariaga, španski književnik v izgonu

»V Franciji in Zahodni Nemčiji vladajo monarhi, ki pa nimajo prostolonaslednika. Oba stara kralja nista pripravila prihodnosti — niti ne moreta na njo vplivati.«

Walter Lippman, ameriški komentator

»Pogosto šele iz odgovora lahko spoznamo, kakšno upravljanje smo postavili.«

Pearl Buck, ameriška pisateljica

»Nesreča sodobnih zakonov je v tem, ker se možje zaljubijo v posameznost, kot so lepe oči, skladen nos ali ljubki nasmeh, po poroki pa dobijo celo žensko.«

Maurice Chevalier, francoski filmski igravec

»V Alžiriji je sedem milijonov žena. Kako lahko želimo, da bo socializem uspel, če je polovica prebivalstva naše dežele paralizirana. Žene moramo postaviti na noge, da bodo v vseh pogledih enake moškim.«

Ben Bela, premier alžirske vlade

»Razglasitev Združene arabske republike, ki zajema Egipt, Sirijo in Irak, je velike zgodovinske dogodek in celica panarabske enotnosti, s katero bo arabski narod zopet prišel do nekdanje slave in ugleda.«

Abduhal al Salal, predsednik revolucionarne vlade Jemena

»Obstajata dve smeri v razvoju umetnosti v svetu, dve nepomirljivi ideologiji. Nikoli se ne bomo strinjali, da naša umetnost preneha služiti ljudem.«

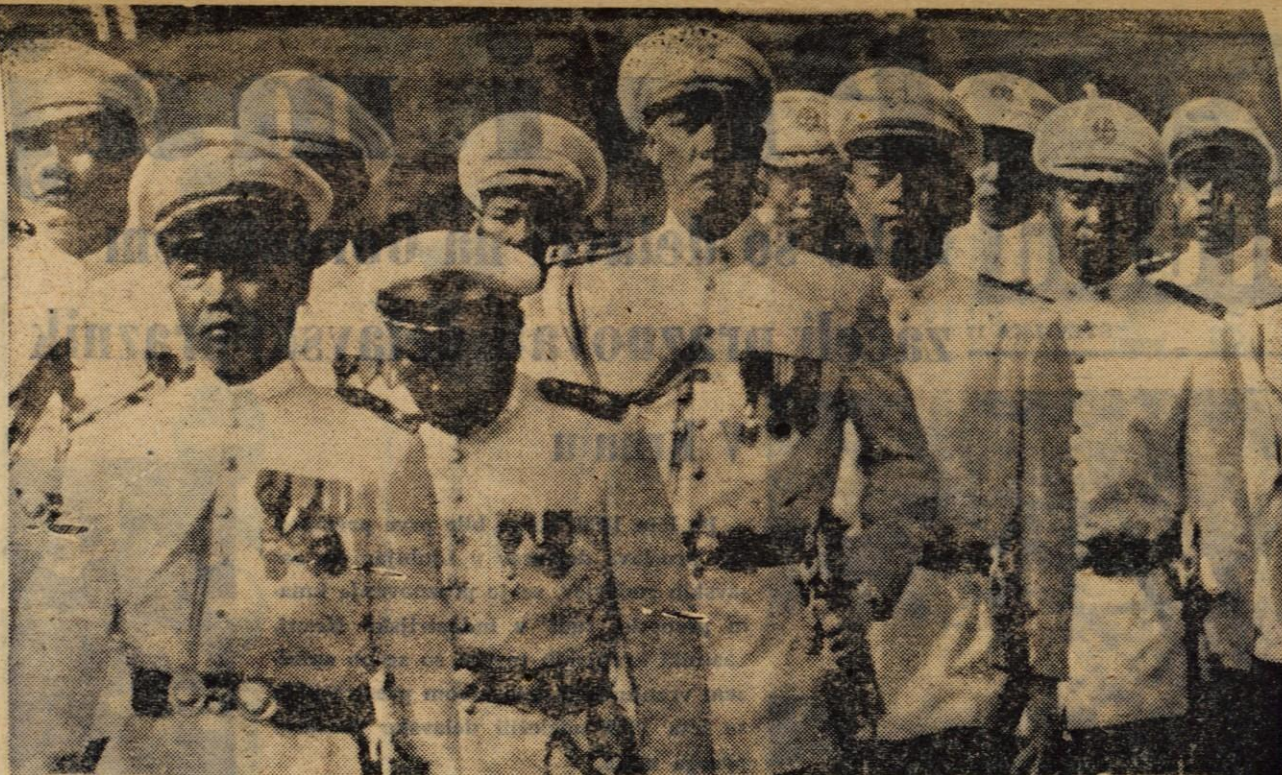
Jekaterina Belašova, sovjetska umetnica

»Če žena razjezi svojega moža, mora biti pripravljen, da ji mož očita tudi to, da je kriva, da je zunaj lepo vreme.«

Fernandel, francoski filmski igravec

»Dolgočasne televizijske oddaje so najboljše zdravilo za gledavce.«

Prof. E. Demling, nemški znanstvenik

V belih suknjičih in z odlikovanji se postavlja laoska vojska. Ta vojska, ki se deli na trisamostojne skupine, pa dela deželi največje preglavice. V deželi hočejo vladati kar trivojske, vsaka po svoje.

Pomiritev ali slepilo v Laosu

Komedija zmešnjav

V kratkem časovnem zaporedju prihajajo iz jugovzhodne Azije in predvsem iz Laosa zelo nasprotujoče novice. Najprej so z diplomatsko pošto prispela sporočila, ki so nas pomirila, da so v Dolini vrčev privili zaklopnice na puškah, kmalu potem pa se je razneslo, da ameriško ladje pluje v smeri Siamskega zaliva.

LAOS, DEŽELA ZMEŠNJAV

Laos — zaostala dežela v jugovzhodni Aziji, ki je nekoč spadala med francoske kolonialne posesti, na svetovnem drsališču nima kdo ve kakšnega pomena. V tej deželi srečamo tri vojske, vendar se prebivalstvo obnaša tako, kakor da bi imelo zelo malo stikov z vojniki. Kmetje obdelujejo svoja polja z rižem, ki jih morajo vedno krčiti zaradi širjenja džungle. Na reki Mekong, ki je glavna vodna pot v deželi, lovijo ribe. Le zelo malo časa posvečajo ljudje v Laosu delu in njihov smisel za lenarjenje gre že preko evropskih predstav. Ure in ure presedijo revni kmetje na zbiralistihih, se smejejo in od časa do časa pokadijo kakšen dim opija. Ta droga, ki jo

smejo svobodno saditi, pridelovati in prodajati, ne kaže tako poraznih posledic kot nekoč na Kitajskem, vendar postajajo ljudje iz roda v rod vedno bolj zanikrni in brez volje. Sicer bi bilo zelo težko razumeti, da ljudje politične dogodke v deželi spremljajo tako neprizadeto in brez sodelovanja. Laosu je v bistvu vseeno, kaj se z njim dogaja, ljudje so ravnodušni in politično nezgajeni.

KONFERENCA V PARIZU

Zaostitvi in oboroženim spopadom v Laosu, do katerih je prišlo nepričakovano prejšnji teden, so botrovali v tujini. V Parizu je bil približno pred štirinajstimi dnevi sestanek članic SEATO pakta, kjer so sodelovale dežele, ki so vključene v to vojaško zvezo. Razen treh velesil: ZDA, Velike

Britanije in Francije so v Parizu sodelovali ministri iz Tajlanda, Filipinov, Pakistana, Nove Zelandije in Avstralije. Zasedanje je potekalo v največji tajnosti. Vendar številni znaki pričajo, da so govorili o jugovzhodni Aziji, kjer Američani niso ravno najbolj zadovoljni s tem, kar so v preteklosti storili. Američani so pravzaprav zdaj že drugič poskušali, da vlado v Laosu pritegnejo na svojo stran. Temu poskusu so se z vsemi močmi uprli voditelji gibanja Patet Laos. Posledica te prefinjene igre je bilo več oboroženih spopadov v Dolini vrčev. Zdaj se Siamskemu zalivu približuje ladjeve ameriške vojske in to je nov dokaz, da moramo vzroke za laoske zmešnjave iskati povsem na drugi strani sveta.

PREMIJERJE V DOLINI VRČEV

Oboroženi spopadi v Laosu so se vneli med vojniki gibanja Patet Laos in med nevtralističnimi silami kapetana Kong Lija. Ko ni uspel poskus, da bi tri vojske, desničarsko, nevtralistično in levičarsko združili, so se sporekli precej ježno. Kapetan Kong Li je obtožil komunistično vojsko, da igrava ženevski sporazum. Zabeležili so več prehodov večjih skupin nevtralistične vojske na stran levičarskega gibanja Patet Laos. Tako je ob sedanjih oboroženih spopadih Lijev polkovnik Devon prestopil s celim bataljonom na stran Patet Laosa. Kapetan Kong Li je postajal vedno glasnejši z obtožbami, da levičarji preprečujejo združitev Laosa. V tem trenutku se je kapetan Kong Li, ki je bil do ženevskega sporazuma zaveznik s silami Patet Laosa močno približal desničarskim silam Nosavana.

Kljub ustavitvi sovražnosti v Dolini vrčev slika v jugovzhodni Aziji ni drugačna, kot je bila. Se vedno laoski kmetje z zaskrbljenostjo izgovarjajo besede znane narodne pesmi: »Reka Mekong, kaj nam prineseš?«

GLOBUS

Na križišču

Na križišču cest v bližini italijanskega mesta Adrije sta se ob velikem ropotu zaletela dva osebnata avtomobila. Oba voznika razbitih avtomobilov sta skočila iz vozil, da bi se začela prepirati o krivcu nesreče. Toda namesto da bi se prepirala, sta se srečna objela. Gotardo Vianello in Fortunato Girotto sta bila vojna tovariša in po 18 letih sta se ob trčenju zopet srečala.

Pogoji za nov zakon

Petinpetdesetletna ameriška filmska igravka in vdova za pokojnim tovarnarjem brezalkoholnih pijač Alfredom Steelom — znana Joan Crawford je ob govoricah, da se namerava poročiti newyorškim guvernerjem, štirinpetdesetletnim milijarderjem Nelsonom Rockefellerjem, izjavila: »To so sanje mnogih žena, da bi tega moža srečale in poročile.«

Letovišče v aprilu

V aprilu ljudje običajno gledajo največ v oblake. Zdaj je namreč čas, da v prav zmešanem zaporedju sije sonce in pada dež. Ker je večkrat tudi naš turizem odvisen od oblakov in ker je včasih tudi »v oblakih«, je aprilski čas v blejski kroniki »suhi mesec«.

Bled je mesto, ki mu zaradi skromnosti pravimo tudi letovišče. Letovišče je nekaj drugega, kot so toplice, čeprav nam Slovencem, ki imamo dokaj zdravilnih vrečev, bolj ležijo toplice. V toplice ljudje prihajajo, da se v vodi, ki ima veliko mineralnih snovi, okopajo in se jim po kopeli skrčijo žile in poživijo krvni obtok. V toplice prihajajo tudi ljudje, ki jih rado trga (!) v kosteh. V toplice so ljudje na veliko hodili tudi z bolniško napotnico. To je razlog, da so naše toplice bolj obiskane. Letovišča, kakršno je Bled, pa so v aprilskem času še prazna, razen ob cerkvenih praznikih, ko tuji kakor kobilice privihrajo v naša letovišča in pojedjo zalogo jajc. Seveda nam s temi verskimi predsojdi delajo škodo, kajti morali bi priti k nam takrat, ko so bila jajca še po osemdeset dinarjev, tako bi naša letovišča dosegla dobiček.

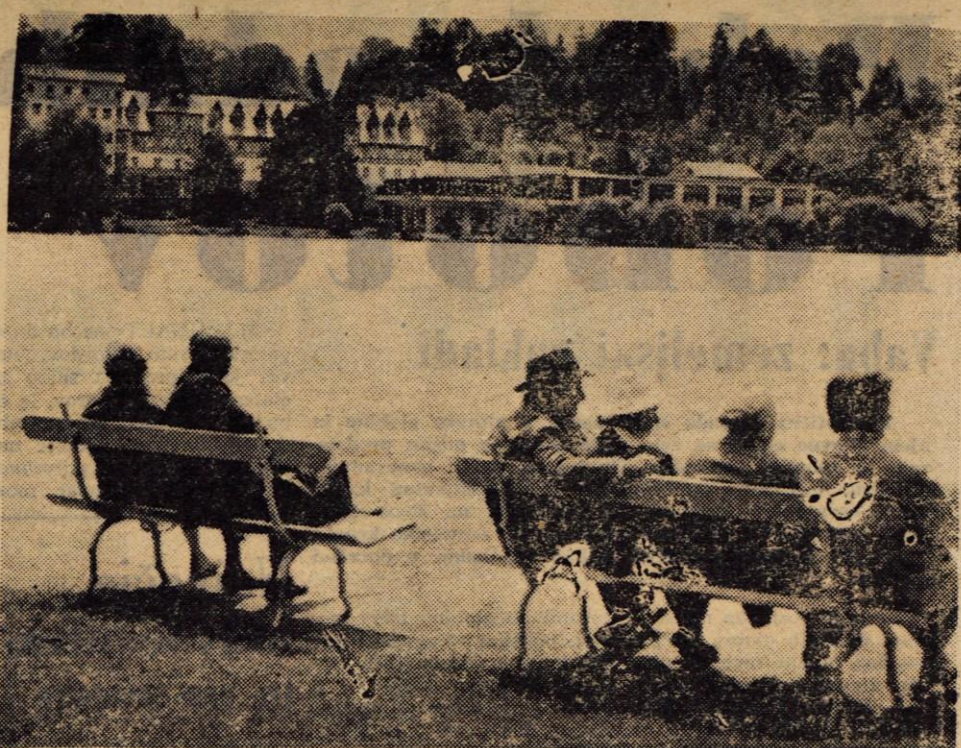
Aprila je pusto na Bledu. V razdelitvi delovnih nalog je ta mesec na Bledu čas, ko sobarice na balkonih začnejo stepati preproge, ko turistični urad preurejajo pleskarji, ko natakarji v črnih hlačah zehajo po pločnikih, ko razkopani pločniki iščejo plačnika za asfaltiranje, ko po parkih grabijo steljo in ko vodilni uslužbenci hotelov naredijo zadnje načrte. Nekateri so pri tem zelo bahavi, drugi pa sramežljivi.

V deželo prihaja zeleni Jurij

Na Bledu je hotel, ki je porastel z bršljanom in ima v kletnih prostorih termično kopališče, in hotel, ki mu aprilsko deževje zamaka podstrešje. Bled je nekaj desetletij dremal na stari slavi. Ničesar niso zgradili novega in stare hotelske hiše so zaslutile, da jim ostrešje zamaka in trohni. Tako so blejski hoteli najeli letos prva posojila. Toda zgodba o kreditih je dokaj dolga. Predpisi v bankah so silno zapleteni: najprej natečaj, shodi, jamstva, zlaganje tiskovin po policah, in ko je denar odobren, je že veliko stvari zamujenih. Postopek z najetjem posojil je običajno daljši kot vsa izgradnja in poznejše delo. Ker že z natečajem posojil delamo takšne zamude in ker smo na splošno tudi po naravi bolj počasno ljudstvo, se nam zgodi, da nas hitrejši narodi zalotijo pogosto še sredi dela.

Bled — mesto in letovišče — ima razen tega še druge rane. Če se prišleci v poletnih mesecih količkaj razumejo na preskrbo s sadjem in kruhom, brž odkrijejo, da smo narod, ki ima slabe trgovce in slabo trgovsko moralno. Zakaj po-

Redke so klopi, ki so na Bledu v zgodnji pomladi zasedene. Razlog je preprost. Preveč mirno je celo za stare ljudi

Reportaža o največjem gorenjskem letovišču s predsezonskim turističnim popustom

Blejske razglednice

vprečen Anglež, ki na londonski tržnici kupuje odlično jugoslovansko izvozno sadje, ne more verjeti, da doma — na blejski tržnici prodajamo takšne odpadke.

Tudi zaradi upadanja domačih gostov, ki jih v turističnih poročilih počasi že uvrščamo med muhe enodnevnice, v hotelih majejo z glavami. Razlog ni najbrž v tem, da je nekaj sto obrtnikov v zadnjem letu objavilo obrt in da banaški kmetje, ki so si nekoč na gorskem zraku zdravili svoja ravninska pljuča, ne prihajajo več v takšnih trumah.

Mesarji so se združili

Navada je že, da pri nas težave odpravljamo sunkovito in več ali manj po enakem kopitu. Na Bledu — največjem gorenjskem turističnem središču — so vrste let zapovrstjo iskali »grešne kozle« v mesarjih. Ker imajo mesarji običajno debelo kožo in ker je bila preskrba z mesom slaba in nezadostna, so menili, da morajo nekaj storiti. Rešitev so našli v združitvi. Klavnica v Radovljici in klavnica na Bledu sta se združili, mesarji iz Radovljice in mesarji z Bleda so se pobratili in v mesnicah v Radovljici in na Bledu so začeli sekati integrirano goveje in telečje meso. Združitev je bila ekonomsko upravičena. Recimo: da ne bi bilo upravičeno, če bi na suknji združili levi in desni rokav, ker potem ne bi vedeli kam z eno roko. Tukaj pa je bila združitev ekonomsko utemeljena in občani so jo odobravalali vse do tistega časa, ko so na Bledu dvignili cene. Združeni mesarji so rekli: zakaj bi bilo meso v Radov-

ljici dražje kot na Bledu. Mesarji si pač drug drugemu ne bodo še naprej nagajali s konkurenčnimi cenami. Da bo mir v hiši, so dvignili cene in jih v obeh mestih izenačili. Združitev je tako prinesla mesarjem prednosti, potrošniki pa se bodo sčasoma privadili »novosti«. Na Bledu na splošno upajo, da bo sedaj preskrba z mesom v redu.

Slepi oskrbnik

Bled ni naselje, ki ima kratko zgodovino. Okrog Blejskega jezera so se sprehajali grofje in vitezi, tlačani in trgovci, škofje in kralji. Od vseh teh zgodovinskih osebnosti zdaj na Bledu lahko srečamo samo še kakšnega kraljevega oskrbnika, ki živi popolnoma slep v dvokapnici, stran od letovišča v temi slepila. Vsi kralji, vojvode, cesarji in knezi so ga pustili na cedilu in mora zdaj popolnoma oslepel računati s tragičnim spoznanjem, da ničesar več ne vidi. Starčku, ki je bil nekoč izvrsten telovadec, zakaj — kot sam pravi — se nikoli ni ustrašil napraviti velotoča, je po dolgi bolezni mrena zarasla preko zenice. Tako je slepi oskrbnik še vedno prisiljen živeti v letovišču, kjer je nekoč ubogal ukaze vladarjev z »modro krvjo«. Seveda zaradi slepote ne more več iz hiše. Njegovo življenje se je omejilo na tipanje sten v hiši in na besede, ki jih govorimo v temo. Bolezen ga je priklenila na dom in tam modruje o svojih vtisih z dvora. Na koncu vsakega tretjega stavka negotovo pristavi: »Vsem ljudem človek nikoli ni pogodu.«

Zdravko TOMAZEJ

Bled ima dve naprotili: peleti mora človek dobro pogledati kam bo stopil, v aprilu pa je prostora dovolj

Raziskovanje morskih globin

Pohod vodnih robotov

Vaba: zemeljski zakladi

Fantastična armada se je zarila v morske globine in njene plovne enote so zelo malo podobne našim predstavam o morskih pošastih. Oborožena je z nenavadnim orožjem: mrežami, vrtnalnimi stroji, televizijskimi kamerami, ogromnimi lopatami in svetilkami na živorebrno paro. Njen cilj je raziskati tiste predele zemeljske krogle, o katerih še danes ne vemo veliko več kakor o površini meseca.

Specialna vozila za raziskovanje morskih globin, ki jih navadne podmornice ne morejo doseči, pripravljajo v ZDA, Sovjetski zvezi, Veliki Britaniji, Japonski, Italiji in Franciji. Razumljivo je, da se morske globine ne raziskujejo iz čistih želja po večjem znanju in le zaradi znanstvenih ciljev, temveč igrajo tu razen vojaških, o katerih se tu in tam vedno kaj sliši, glavno vlogo predvsem gospodarski razlogi. Oceani zakrivajo približno tri četrtine zemeljske površine, od tega je komaj nekaj več kakor 1 odstotek njihovega dna raziskane in še ta le delno. Prav tu pa se skrivajo ogromna naravna bogastva.

Skrivnosti v usedlinah

Cevaste igle se pogrezajo nekaj metrov globoko v blato morskih globin in prinašajo ven talne vzorce, eksplozije kažejo reflekske zvočnih valov globoko ležečih kamnin, magnezijev blisk zajame kosček tal, ki ležijo še globlje pod morsko gladino, kakor se dviga Mont Everest v nebo, in kamera zajame obrise morskih grebenov. Ti drobci človekovega raziskovanja pa že dajejo slutiti, da so razčrtanosti črtov, morskih zvezd in neznanih bitij, ki puščajo v blatu zapletene sledove, tudi gospodarsko pomembni zakladi in tam nikljeve, bakrene in manganove rude ležijo v kepah, velikih kakor krompir.

Podmorski rekordi

Kako priti pod morsko površino, to so osnovne misli ljudi, ki na tem področju delajo. Na lastne oči videti, najti ali doživeti stvari, ki se skrivajo daleč v morskih globinah.

Leta 1960 je izvedel prof. Piccard senzacionalni podvig, ko se je z batiskafom »Trst« pri Marijskem jarku potopil do globine 12.000 metrov. Vendar ta rekord ni osamljen, saj so mu na različnih krajih sledili še drugi. »Challenger« se je pri istem jarku

potopil do globine 10899 metrov, batiskaf »Galathea« pri Filipinskem jarku 10540 metrov, »Emden« 10.400 m, v jarku »Tuskarore« ali Japonskem jarku pa se je potapljaj batiskaf »Ramapo« in dosegel globino 10.374 metrov.

Podmorska vozila

Batiskafi dovoljujejo v glavnem le opazovanje na določnem kraju v manjšem obsegu, medtem pa se sedaj pripravljajo globinska vozila, ki bodo znatno izboljšala raziskovanje morskih globin.

Eno izmed prvih vozil je »ALUMINAUT«, ki se bo v nekaj mesecih, na vsak način pa še v tem letu, potopil in odplul na svojo dolgo in zanimivo vožnjo. Ime samo označuje material in namen. Oddaljen spominja s svojo čolnu podobno obliko, ravnim hrbtom navpičnim »nosom« in razsežnimi razmerji na veliko — kitu podobno

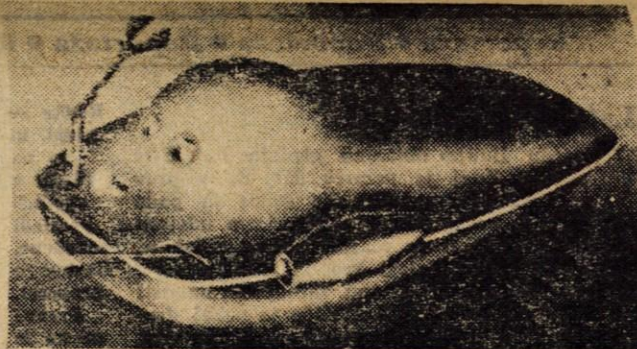
»ALUMINAUT« ne bo dosegal globinskih rekordov, temveč je pripravljen samo za globine do 5000 metrov, le če bo dovolj trden, po potrebi do 6000 metrov. Globlje mu pravzaprav niti ni potrebno, ker leži okoli 60 odst. mor-

Največja hidrocentrala na svetu

Na veliki sibirski reki Jeniseju so že začeli graditi največjo hidrocentralo na svetu. Elektrarna, ki jo imenujejo »Krasnojarsk«, bo dograjena po načrtu do leta 1980 in bo

ena v široki sistemu elektrarn, ki bo zajemalo večje območje kakor danes Francija. Elektrarna bo imela kapaciteto 5 milijonov kilovatov, celotno območje pa od 19

Zvezda globin se imenuje ta »potapljaški pladenj«, ki na zaseden s tremi možmi raziskuje skrivnosti morskega dna. Ne bo pa zavzel samo z znanstvenimi nalogami, temveč bo poleg tega nadzoroval in po možnosti tudi popravil pod morske kable in naftovode.

skega dna nad mejo 5000 metrov.

V »ALUMINAUTU« je prostora za tri ljudi s sedmimi rokami. Ta sedma roka je zelo pripravna in bo segala iz vozila kakor vzvod in njen grabežljivi krempelj bo zagrabil vse, kar bo žaromet mimogrede zanimivega osvetlil. V prvi vrsti bo služil »ALUMINAUT« bolj za »opazovanje okolice«, njegovi znanstveni instrumenti bodo merili vodni pritisk, gostoto soli in temperaturo vode. Pilot in opazovalec bosta gledala naravnost in usmerjala vozilo, kajti v globini igra veliko podobno vlogo kakor megla na avtomobilski cesti, zato bo potrebna opreznost. V trost bo v globini 5000 metrov največ 3,8 vozla, akcijski hitrost bo okoli 125 km. Za to bodo zadostovale štiri 77 litrske baterije, voznj čas pa bo omejen na 24 ur.

Cousteau in Piccard načrtujeta

Druga vodilna ladja podvodne armade je v Westinghouse zgrajen »DEEPSTAR«. Pri

sodeloval kapitan Jaques-Yves Cousteau, znani morski raziskovalec. Majhen preizkusni model »DEEPSTAR« je Cousteau že preizkusil v globini 330 metrov, sicer bo šel pa ta podvodni pladenj lahko do globine 4000 metrov. Okvir njegovih nalog je zelo zanimiv. Tako bo nadzoroval polaganje podmorskih kablov, prevzemal bo geofizikalne meritve, nameščal bo avtomatične merilne naprave in odvezal vzorce morskega dna za raziskave.

Prof. Jaques Piccard pa je odgovoren za načrt »MESOSCAPH« . Graditelj je tvrdka Loral Electronics iz New Yorka, splovljen pa naj bi bil tudi v tem letu. »Trst« je bil uravnavan z globinskim balonom, »MESOSCAPH« pa bo imel pogon, ki ga lahko primerjamo z dviznim vijakom. Domnevajo, da se bo lahko potopil le do globine 4000 metrov, pri tem pa bo lahko dosegel precej veliko hitrost in širok akcijski radij.

Naftna polja pod vodo

S tem seznam podvodnih vozil še zdaleč ni zaključen. 1. novembra 1962 je začela Woods Hole Oceanographic Institution z gradnjo »ALVIN« — vozeče se opazovalnice na morskem dnu, ki je na zunaj podobna lupini. V Kaliforniji gradi RUM podvodno vozilo brez imena s televizijsko kamero in daljinskim upravljanjem. Giblje se lahko levo in desno in puli kose rudnih iz globine 6000 m. Vodi ga inženir na ladji s TV zaslonom pred seboj.

Posebna mojstrovina je »MOBOT«, ki stalno živi na morskem dnu in opravlja za podjetje Shell — od montaže do dela. Racajo se giblje na tankih s krožno oblikovanimi koskimi nogami, se nagiba naprej s pomočjo vijaknega pogona, gleda s TV očmi in ima — kakor indijsko božanstvo — več rok, s katerimi grabi, drži, premika in streže in 300 metrov pod morsko gladino uravnava popolne naftne vrtnalne naprave.

Mogoče — tako pravijo nekateri ameriški podmorski tehniki — bodo kmalu na morskem dnu obširna področja, kjer bodo delale številne robotske roke.

Navdušenja vredna je originalna garaža iz umetnega blaga, ki je bila posajena na Čekoslovaškem. Notranje mere so sledeče: dolžina 9 metrov, širina 6 in višina 3 metre. V garaži je lahko več osebnih avtomobilov razen teh pa jo lahko uporabijo tudi za tovarnjake.

Z baterijo v rokah je stekel proti potoku. Nestrpno je zasledoval otroški jok, tako nenavaden za ta kraj in uro. Še skok ali dva in medel snop žarkov je odkril presunljiv prizor. Iz vode je gledala glavica majhnega otročička, ki se je z zadnjimi močmi opiral na ročice, da ga voda ne bi popolnoma zalila, in jokal ...

Deček v Bistrici

Ta neverjetni prizor prave otroške drame se je odigral pretekli petek, 19. aprila, zvečer. Na postaji LM Kranj je bil tedaj dečurni Cveto Zidanik. — Takole je pripovedoval: »Okoli osmih zvečer so sporočili, da so v Bistrici pri Naklem v potoku našli dve leti starega dečka. Njegov jok je slišal Jože KOVACIC, stekel k potoku, ga potegnil iz vode in ga odnesel domov. Bilo je očitno, da gre za poskus utopitve. Po pristanku zdravnice dr. Grebenskove je otrok preživel noč v zdravstvenem domu v Kranju, naslednje dopoldne pa so ga odpeljali v otroško ustanovo v Ljubljano. Že naslednji dan so ugotovili, čigav je otrok. (Veste, če gre za takole stvar, ima človek na svoji strani vse gorenjske matere.) Otročiček bo čez dva meseca dopolnil dve leti. Njegova mati ima šele devetnajst let, a smo imeli na žalost z njo že večkrat opravka zaradi potepanja, zanemarjanja otroka in podobnih prekrškov. Redno življenje ji ni preveč pri srcu.«

Mlada nezakonska mati je sedaj v zaporu in preiskovalni organi bodo skušali odgovoriti na vprašanje: kdo je kriv, da si je na tako strahoten način pripravila pravico do ljubezni in spoštovanja lastnega otroka, do imena — mati. Odgovor ni na dlani, ljudem se ne porajajo neki naklepi sami po sebi. Kdo je torej kriv: njen dom, fant, ki jo je pustil z malim bitjem, ko ji ni bilo niti 17 let, njene slabosti, okolje, razmere, v katerih je živel ...

Zdenka prisluhne joku

Dodobra se je že stemnilo, skupina bistriških otrok pa se še ni ugnala. Nadaljevali so z igro in od časa do časa poškilili proti svojim domovom, od koder naj bi zdaj zdaj zasli-

šali stroge opomine svojih staršev. Nenadoma se je Zdenki zazdelo, da se s potoka pod njenim domom sliši otroški jok. Ni si ga znala razložiti, zato je stekla povedat svojemu očetu.

»Tako sem stopil na balkon in prisluhnil,« je pripovedoval Jože Kovačič. »Res sem zaslišal krčevit jok. Mislim sem si, da se je kakšen otrok zgubil in ne najde poti iz grmovja na drugi strani Bistrice. Vzel sem baterijo in stekel po bregu proti vodi. Prispel sem do brvi, jo prečkal, in še nekaj časa stikal po grmovju, potem pa našel malega revčka v vodi. Ležal je na trebuščku in se z rokami dvigoval, da mu je glavica močela iz vode. Skočil sem v vodo, ga hitro pobral in kolikor mogoče urno nesel proti hiši. V topli kuhinji sem ga položil na divan, mu slekel premočeno obleko in ga zavil v odejo. Samo da je bil na suhem, pa se je potolažil.«

Naidenček zbira občudovavce

Ta čas se je zbralo pri Kovačičevih veliko sosedov, ki so ugibali, čigav naj bi bil otrok. Niso skoparili z obtožbami na račun matere, ki je zmožna takega dejanja in s pohvalami prikupnega otroka. Vsem po vrsti je bil všeč in ničesar niso mogli razumeti. V skrbno urejenem domu Jožeta Kovačiča je bil le eno uro, a vseeno dovolj, da je vsem petim hčerkam prirasel k srcu. »Kar mi ga vzemimo,« so prosile mamo, ko se je vrnila z dela.

Sočutje in ljubezniva naklonjenost sta spremljali najdenčka tudi v naslednjih dneh. Ko se je v soboto zjutraj prebudil v otroškem oddelku ZD Kranj, se je sprva počutil zelo negotovega, videti je bilo, da nečesa pogreša, vendar se je pozneje pomiril in odkril svoje prave lastnosti živahnega, zdravega in prikupnega otroka. Nekaj dni je preživel v dečjem

domu v Ljubljani, sedaj pa je pri stari materi. Ker ob prihodu v dečji dom še niso poznali njegovega imena, so mu pravili kar Boris.

Obisk v Žejah

Tistega večera se je mlada ženska dvakrat oglasila pri kmetu, kjer je včasih služila: prvič z otrokom, drugič brez njega in ob jokana. Pri prvem obisku je dejala, da otroka ne more imeti več doma in da ga nese v rejo v Bistrico. Drugič, že po kratkem času, je dejala, da ga je že oddala.

Naslednji dan, ko se je o stvari razvedelo, so se pri tej hiši takoj spomnili njenega čudnega obnašanja. Sum je bil še toliko močnejši, ko se je začelo govoriti, da je osumljenka pustila doma pismo, v katerem je napisala, da bo naredila šamomor.

V nedeljo zjutraj so jo opazili, ko je hodila ob potoku. Zdenka jo je nagovorila: »Pri nas imamo pa oblekco od vašega fantka. Ali greste ponjo?« »Ne,« ji je ta odvrnila, »jo bom že čez kakšen teden prišla iskat.« Kmalu nato so kraj njenega zadrževanja sporočili organom Ljudske milice in ti so jo aretirali.

Dogodek so obnovili. Storička je, po sodbi prisotnih, preveč hladnokrvno pokazala kraj, kjer je otroka vrgla v vodo. Na tem mestu je voda globoka čez pol metra, vendar je tok malo žrtev odnesel 11 metrov dalje, na plitvino.

Oblekico, lepo oprano in zlikano, še vedno hranijo pri Kovačičevih: bele žabe, pleničko rožnate barve, modro trenirko, spodnje hlačke, zimski plašček z rdečo podlogo in bele visoke čevljičke.

Kapico je odnesla voda. Našli so jo pozneje.

M. S.

...letni fantek, ki so ga kmalu po zločinskem dejanju vzljubili vsi ljudje, ki so ga videli

Zdenka Kovačič, ki je prva zaslišala otroški jok in opozorila svojega očeta

Rešitelj Jože Kovačič s hčerko Zdenko pred vodo, kjer so našli dveletnega fantka.

Miha Klinar **Pekel upokojenega orožnika**

TISTE DNI — dan potem, ko je neki partizan kaznoval s smrtjo jeseniškega nemškega župana in predvojnega petokolonaša Karla Luckmanna pri bellem dnevu v osrčju Jesenice — se je nemški bes ponovno razdivjal v vsej grozovitosti. Ljudje so se ustavljali z grozo in skritim gnevom v srcu pred lepaki z imeni ustreljenih talcev. Tudi ona — žena bivšega orožniškega komandirja s Koroške Bele, se je ustavila v gneči in prebrala dolgo kolono imen, nato pa se polna groze vrnila domov.

»Vofa so ustrelili,« je rekla, ko je odprla vrata in jih naglo zaprla za seboj.

Kakor da bi ga kdo elektriziral... Rekel pa ni nič. Samo eno izmed tistih petih cigaret, ki so mu jih na pike odmerili Nemci, je prižgal; žena je opazila, da mu drhtijo roke.

»In Okrožnika... in Iskro... in Pavla Robiča... in Aleša,« je pripovedovala in naštevala ljudi, ki sta jih poznala. »Pideset so jih...«

Ni je poslušal. Z drhtečo roko je spustil vžigalnik v suknjič, prekrojen iz nekdanje žandarjske uniforme, ki jo je vselej slekel tisti dan, ko so prišli Italijani in za njimi Nemci. Takrat mu je bilo

koga nadenj in ga ubili, kakor so predvčerajšnjim Jaklja, čeprav ni folksdojčér kakor Jakelj in čeprav je on, nekdanji orožniški komandir, zavrnil prijazno nemško vabilo, naj bi postal nemški orožnik.

— Prestar sem, — se je izgovoril. Ze ob razsulu in tedaj, ko so začeli komunisti odhajati v hribe, je spoznal, kako zgrešeno in kako klavrno neumno je bilo njegovo življenje. Država, ki jo je spoštoval, ji služil in izpolnjeval njene ukaze, je razpadla in z njo vrednote, ki je vanje verjel.

Joj, kako se je razočaral nad njimi, ko so hiteli pozdravljati Italijane in se jim ponujati v službo. Torej so imeli komunisti le prav, ko so napovedovali, iz kakšnega testa so ti ljudje, ki so komaj tri mesece pred vojno trdili, da so komunisti za državo nevarnost številka 1 in zahtevali od njega čim bolj popoln seznam ne samo za ljudi, ki so se vselej zbirali okrog Perka, marveč tudi takih, ki so samo simpatizirali z njim in »klevetali« vladno, da prodaja koristi jugoslovanskega ljudstva Hitlerju in Mussoliniju. In sestavil je seznam, na podlagi katerega so potem vpoklicali vse zaznamovane na orožne vaje, pod krinko katerih so jih nato internirali v neki neznani Ivanjici. In ko so, se po puču, ki ga je zvedla vojska, vr-

sežganih seznamov nekoliko odleglo.

»Volf je prepričan komunist in se kot tak vodi v tukajšnjem seznamu... Poroča komandir orožniške postaje Koroška Bela, titulirani narednik itd.«

Tako je napisal takrat, in ko je zapiske o Volfu ob razsulu sežgal, da ne bi prišli v roke novim sovražnikovim oblastem, se je rahlo pomiril. Tudi z Volfom samim sta se pobotala, čeprav sta si bila nekoč največja sovražnika. Priznati morā, da ga je v spravo s temi starim komunistom v prvi vrsti vodil strah.

»Norec sem bil takrat in ne človek, ki zna razmišljati in presojevati, kaj je prav in kaj ni,« je že poleti priznal Volfu in dal za one v hosti celo nekaj municije, ki jo je po naključju še imel doma v predalu.

»Kar je bilo, je bilo,« mu je Volf odpustil preteklost. Treba je pozabiti na nekdanja nasprotja in se se združiti v boju proti tisočletnemu sovražniku Slovencev.

Vseč so mu bile Volfove besede, zlasti še, ker mu je bil Volf hvaležen, da je sežgal sezname z imeni komunistov in jih ni izročil sovražniku.

»Že po tem vidim, da nisi več naš sovražnik,« je rekel.

Volfove besede so ga pomirile. Bilo mu je, kakor da je v resnici postal tudi sam popolnoma drug, boljši človek, kakor je bil nekoč. Čutil je olajšanje in vse bi bilo dobro, ko bi kmalu po tem srečanju ne zvedel, da so bivši jeseniški policisti izročili vse sezname z imeni komunistov Nemcem. In med temi seznamami so bili tudi njegovi. Ko so kmalu potem na podlagi teh seznamov Nemci zaprli nekatere komuniste, ki še niso bili v hosti, in med njimi tudi Vofa, je znova začutil v sebi bre-me preteklosti in strah, da je kriv nesreče aretiranih in da bo moral nekoč za svojo krivdo položiti račun. Zlasti tedaj, ko mu je žena pripovedovala o Volfovi smrti, ga je stisnil tesnoba strah.

»Pomisli, pideset so jih ustrelili!«

Morda je bil med ustreljenimi še kdo, ki so ga bili aretirali na podlagi njegovih starih seznamov. Toda ti ga niso tako vznemirjali kakor misel na Vofa.

»Usoda! Usoda!«

Rad bi se znebil občutja krivde, ki ga je prekalila...

Dobro se je še spominjal tistega Silvestrovega, ko je napisal tiste besede o Volfu v spremno pismo in ga dal žandarjem, preden sta uklenjenega Vofa odpeljala na železniško postajo in nato z vlakom v zapore okrajnega sodišča. Kot prizadeven orožniški komandir je hotel sodišču olajšati posel. K spremnemu pismu je priložil še prepis izvirnika, ki ga je poslalo jugoslovansko predstavništvo iz Avstrije in v katerem je bilo rečeno, da je 21. decembra 1924 Tomaž Volf, delavec, zaposlen pri Kranjski industrijski družbi, doma s Slovenskega Javornika, prekoračil brez potnega lista z Ljubljane čez Aleksandrom Koblarjem in Ladislavom Kordeličem jugoslovansko-avstrijsko mejo in odšel

v Podrožico, kjer so le-ti dvignili prepovedano komunistično literaturo in drug propagandni material, ki ga jim je izročil neki avstrijski delavec — komunist, zaposlen v Lichtensteinovi elektrarni v Podrožici. Nehote je pomagala avstrijska obmejna patrulja, ki je Vofa, Koblarja in Kordeliča ter njuni ženi zasačila na njihovem povratku, jih prišla in odpeljala na policijski komisariat v Beljak, kjer so jim odvzeli zavoje s komunističnimi brošurami in listi. Beljaška policija jih je nato poslala v spremstvu svojih policistov na mejo in jih nato izpustila, svoje odkritje pa sporočila jugoslovanskemu konzulatu...

Tudi ta spomin ga je žgal na dan, ko so Nemci razglasili Volfovo smrt, čeprav je od takrat minilo že mnogo mnogo let.

»Sovražil sem ga. Moj bog, kako sem ga sovražil,« si je ponavljal.

Toda, saj mu je Volf odpustil, bi se rad osvobodil teže, ki je postajala vedno bolj moreča in vedno bolj skeleča.

Odpustil?

Nihče ne ve, da mu je odpustil...

Dobro se še spominja, kakor da bi bilo včeraj in ne januarja 1925, ko ga je zaradi aretirane Vofa klical v Radovljico preiskovalni sodnik dr. Fohn, kasnejši policijski komisar in okrajni načelnik. Črno, po gosposki modri oblečeni človek, z monoklom na očesu, je zahteval, naj natančno opiše vso Volfovo dejavnost. In on mu je, medtem ko je tajnica zapisovala vsako njegovo besedo, opasal Vofa kot navdahnjenega komunistu.

Volf je navdahnjen komunist... »Navdahnjen,« točno se spominja, da je rabil to besedo.

»Eden najbolj pretkanih, najhujših javniških komunistov...«

Doktor Fohn, človek, ki je leto kasneje kot policijski komisar skupaj s četo žandarjev razganjal prvomajski sprevod in z gorjačo pretepal žene in otroke, je naposled obsedel Vofa na tri mesece zapora. Odsedeti bi moral v okrajnih zaporih v Kranjski gori, a je medtem prišel poziv v Deželnega sodišča v Ljubljani, naj ga nemudoma prepeljejo v deželne zapore, ker so medtem aretirali tudi Kordeliča in Koblarja.

Takrat so poklicali na Deželno sodišče tudi njega, žandarmerijskega narednika, kar si je zopet štel v posebno čast in (priznati si mora!) na tihem upal, da bo prejel odlikovanje in napredovanje v višji plačilni razred. Bil je navzoč pri preiskavi v Radovljici, kjer je Volf priznal, da je bil z omenjenima obtožencema na oni strani meje.

Kakšno zmago slavje je čutil takrat...

»Prav lahko se zgodi že v prihodnjih dneh, da...«

Strah ga je bilo pomisliti, da bi se zgodilo z njim kakor z izdajavci, čeprav je bil njegov greh že daleč v preteklosti in je segal v sedanost brez njegove neposredne krivde. Toda bil je zapisan z njegovimi besedami in z njegovo pisavo. Pomladil se je in je bil za Volfovo pogubo morda usoden. Morda bi ga Nemci ne uvrstili med talce, ker je bil Volf že star, če bi ob tem imenu ne bilo toliko listov, popisanih z Volfovo komunistično preteklostjo. In pi-

(Nadaljevanje na 9. strani)

pri duši tesno, kakor da bi z uniformo slekel tudi svojo preteklost in spoštovano osebnost višjega jugoslovanskega žandarmerijskega narednika, komandirja orožniške postaje na Koroški Beli, človeka, ki se je zavedal svojih službenih dolžnosti in ki je vestno in vdano služil vladam; kdo ve kolikim...

Ukazi so se sem in tja menjavali, saj je pod Živkovičem moral zapirati celo klerikale, v nečem pa se ne glede na režim niso spremenili: v sovraštvu do komunistov.

Ni hotel pred ženo razkrivati svojih misli, ki mu jih je gnetel v možganih boleč sram, še bolj pa strah, da bi mu prav utegnil zvedeti zanje. Ko bi zanje vedeli oni v hostah, je mislil, bi mu prav gotovo ne prizanesli. Poslali bi

nili, je na zahtevo okrajnega načelstva in jeseniške policije s svojimi žandarji nenehno pazil nanje in oprezal za njimi. Ni se mu bilo treba naprezati kakor včasih, da bi zvedel, kako bi se podredil novim gospodarjem, če bi prišlo do zasedbe Jesenice.

In imeli so prav, je rekel, ko se je tako zgodilo. Rdeči so naredili več za obrambo države, ki jih je dvajset let nenehno preganjala, kakor oni, ki so se dvajset let trkali na prsi, da so domoljubi. Zato je ob razsulu, ko so zahtevali od njega arhiv in zapiske o novo odkritih komunistih ves arhiv s seznamami vred sežgal. In ko so potem komunisti, ki jih je nekoč imel za sovražnike domovine številka 1, odhajali v hribe, da bi branili domovino, mu je zaradi

Istrski tartufi - izvozna specialiteta

Če vas jeseni pot zanese v obširne motovun-ske gozdove v dolini Mirne v srednji Istri, med mestecema Buzet in Motovun, boste lahko pričali malce nenavadnemu prizoru: v gozdu boste srečali zagorelega Istrana s košaro v roki, ki bo z urnimi koraki hitel za psom. Pes je nemiren, teka sem in tja, z nizko sklonjeno glavo; nekaj išče. Potem se njegovo tekanje vse bolj omeji na določeni prostor, poraščen z redko travo; povsem navadna gozdna tla so to, naše oko ne vidi nič posebnega, pes pa očitno nekaj voha, nekaj, kar je iskal. Potem bo pes obstal in s prednjimi tacami začel kopati — hitro in izurjeno, kot bi mu bil to vsakdanji posel. Pristopil bo zadihani Istran, odgnal psa in ga poprej nagradil s kosom kruha, sam pa nadaljeval s kopanjem zemlje tam, kjer je pes začel. Deset centimetrov, dvajset, še malo... Našel je, kar je iskal: nič posebnega ni videti, kot nekakšen krompir, okrogel, kostanjeve barve... Vendar je to, kar je našel, zanj prava dragocenost, ki jo bo dobro prodal. Kilometre in kilometre, da tisoče kilometre prehodijo Istrani jeseni s svojimi psi in iščejo dragocene sadeže, ki jih ni videti, ker rastejo v zemlji. Tem dragocenim in kar malce skrivnostnim sadežem pravijo »TARTUF«, domače hrvatsko ime pa je »JELENGLJIVA«.

Podzemna goba, ki jo nabirajo s psi

Za tartufe sem izvedel povsem slučajno. Prijatelj Gildo iz Kopra mi je pripovedoval o nekih podzemskih »gobah«, ki da rastejo v okolici Buzeta v Istri, da jih iščejo s psi in jih za drag denar prodajajo v inozemstvo. Kaj več ni vedel, saj je tudi on nekje slišal in o njih ni imel prave predstave. Pred dnevi me je pot vodila po Istri in ustavil sem se v Buzetu, malem mestecu zah. pod Čičarijo, ki leži na osamljenem gričku v nadmorski višini 153 m in ima zelo ozke ulice. Ta del Istre je že hrvatski. V gozdarskem podjetju »Sumarija« mi je ing. Josip Hrkara rade volje postregel z nekaterimi podatki, potem pa sem v vasi Livade pri Motovunu obiskal dobrega in pridnega »tartufarja« Maria, ki mi je — čeprav zdaj ni čas za to — s svojim psom Fidom ponazoril »lov« na tartufe.

Tartuf je podzemna gliva (glive so niže razvite rastline, brez klorofila in se zato ne morejo samostojno preživljati, organske snovi črpajo kot paraziti ali kot saprofiti iz drugih živih ali mrtvih rastlin in živali. Raste v simbiozi s koreninami nekaterih dreves; to so predvsem poletni hrast (lužnjak), hrast »kitnjak«, puhasti hrast (»medunac«), črni topol, različne vrbe in leska. Plodno telo tartufa (plodišče, pri gobah je to bet in klobuk) se razvije jeseni, od polovice septembra naprej pa do začetka januarja, pač odvisno od vremena. V tem času se tartufi tudi nabirajo.

Tartuf raste pod zemljo, najpogosteje v globini 20 do 30 cm, redke izjeme do pol metra, pa tudi tik pod površino. Po obliki je podoben krompirju, velik pa je od velikosti lešnika do velikosti male žoge. Nekateri primerki so težki celo do 2 kg. Seveda so taki redki. Najbolj pogosto so veliki kot krompir ali jajce.

Cena: do 40.000 lir za kilogram

Pri nas poznajo dve vrsti: beli tartuf (*Tuber magnatum plico*) in črni tartuf (*Tuber melanosporum*). Čas zorenja črnega tartufa, ki se najde predvsem v starih hrastovih gozdovih, je nekoliko kasnejši kot pri belem tartufu: zori od novembra do februarja. Črni tartuf raste tudi bolj plitvo kot beli. V Istri nabirajo predvsem beli tartuf, ki je bolj dragocen kot črni; je

Istrsko mesto Buzet aprila letos, ko je bil tam semanj dan

bele ali kostanjeve barve, vonj pa ima podoben ko tčesen. Črni tartuf vzgajajo tudi že umetno, medtem ko belega ne; vsaj pri nas načini za umetno vzgajanje še niso znani.

V Jugoslaviji je glavno nahajališče tartufa dolina Mirne v Istri. Tako imenovani motovunski gozdovi s površino okrog 1500 ha so jeseni pravi »raj« za tartufarje — tamkajšnje kmete, ki imajo celo posebne izkaznice, da se smejo s tem ukvarjati. »Pridelek« odkupuje izključno le podjetje »Sumarija« v Buzetu in znaša letno od nekaj kilogramov pa tudi do 3 — 4.000 kg. Odvisno je pač od letine, če je poleti in v času zorenja več dežja, je tartufov več, če je suša manj. Rastejo pa le v gozdovih, kjer je v zemlji dosti apna; v kisli zemlji jih ni. V naši drža-

»Tartufar« Mario Antonac iz vasi Livade pri Motovunu ponazarja našemu reporterju, kako njegov pes Fiolo išče tartufe

vi so jih doslej našli tudi še v okolici Lipovljana v Slavoniji, toda tamkajšnje področje v tem pogledu še ni raziskano.

V Evropi krajev, kjer rastejo tartufi, ni veliko. Nabirajo jih v Franciji (največ črni tartuf) in v Italiji (največ beli tartuf, pa tudi nekaj črnega), drugje ne. Ves naš pridelek gre za drage devize v izvoz: črni tartuf predvsem v Francijo, beli pa v Italijo, Nemčijo in v Ameriko. Strogo je prepovedano prodajati tartufe mimo podjetja »Sumarija«. Nekaj ljudi, ki so lani

tako delali, sedi še danes v zaporu. »Sumarija« prodaja kilogram tartufov v Italijo po ceni do 40.000 lir, če je slabša letina, če pa je boljša letina pa po 15 — 20.000 lir. Polovico, do dve tretjini te cene podjetje izplača nabiravcem. Letos s posameznimi tartufarji nameravajo celo skleniti pogodbe. Z nabiranjem tartufov so v Istri pričeli po letu 1931.

Dresirani psi morajo imeti dober voh

Tartufe nabirajo s posebej za to dresiranimi psi; najboljši so ptičarji in »seterji«, vendar ni toliko važna pasma kot poslušnost psa in dober voh. Ko namreč tartuf dozori, ima poseben močan vonj, ki ga pes zazna in le na ta način ga je mogoče najti in odkopati. Koga pes začne odkopavati, ga njegov gospodar odstrani in nagradi s koščkom kruha ali mesa, potem pa ga sam odkoplje, kajti zgodi se, da pes tartuf, če ga odkoplje, poje, lahko pa ga tudi poškoduje. Zato je važno, da se pes preveč ne oddaljuje od gospodarja. Če je slaba letina, nabere en pes na dan do enega kilograma tartufov, če pa je dobra letina, pa 1 do 3 kg. Psi, ki so zdresirani za nabiranje tartufov, so zelo dragi, zato ima vsak kmet — tartufar običajno le po enega. Mario Antonac iz Livade je plačal za svojega Fida 60.000 din.

Zanimivo je, kako pse dresirajo. Najprej mu zvečer zakopljejo v zemljo košček sira in pes ga mora zjutraj najti. Če ga najde, dobi za nagrado košček kruha ali mesa. To se ponavlja nekaj časa, potem pa začne z zakopavanjem zrelih tartufov, dokler se pes ne privadi. Pravijo, da ni vsak pes za to delo; »imeti mora smisel«, »misliti mora na to«.

»Lani«, pravi Mario Antonac, »nisem nabral veliko tartufov, ker nisem imel časa; umrl mi je namreč oče in moral sem se bolj brigati za kmetijo; kljub temu pa sem zaslužil okrog 80.000 din. Za kilogram tartufov je podjetje »Sumarija« plačalo 14.000 din. Več pa sem jih nabral prejšnja leta. Menda najboljši pridelek je bil leta 1938, ko sem jih sami nabral preko 100 kg. Takrat so slabše (drobnejše) plačevali po 7,5 lir za kilogram, boljše (večje) pa celo po 15 lir. Odlično sem zaslužil.«

Mario pravi, da nima rad tartufov. Jedel jih je že, toda »onaj, ko radi s njima, jih ne volje«. Skoraj celotni naš pridelek tartufov izvažajo. Tudi nimamo pri nas receptov za pripravo te specialitete, ki je v drugih državah zelo iskana. Italijani jih pripravljajo z jajci, jedo jih kot solato, dalje narezane v olju s parmezanom itd. Tartufi se lahko tudi konservirajo v pločevinastih skatlah in v slani vodi. Tako dela podjetje »Sumarija«, če jih imajo preveč in ne morejo vseh takoj prodati.

TRILER ANDREJ

Radijski spored

Poročila poslušajte vsak dan ob 4.05, 5., 6., 7., 8., 10. 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. — Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PONEDELJEK — 29. aprila

8.05 Jugoslovanski zbori	15.15 Tisoč pisanih taktov za razvedrilo
8.30 Glasba ob delu	15.40 Literarni sprehod
8.55 Za mlade radovedneže	16.00 Vsak dan za vas
9.25 Dva skladatelja iz »Skupine šestih«	17.05 Obdobje slovenskega samospeva
9.45 Cetr ure s Koroškim akademskim oktetom	17.45 Igra orkester Stanley Black
10.15 »Tičnica« iz Bravničarjevega Hlapca Jerneja	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
10.35 Naš podlistek	18.10 Prvomajske čestitke
10.55 Vsak dan nova popevka	18.45 Radijska univerza
11.00 Pozor, nimaš prednosti	20.00 Skupni program JRT
12.05 Kmetijski nasveti — Franc Martinec: Zadrudni kolektivi in njihove naloge v letošnjem letu	20.52 Novo v znanosti
12.15 Pojo in igrajo Zadovoljni Kranjci	21.45 Glasbene razglednice
12.30 Od melodije do melodije	21.45 Komorni intermezzo
13.30 Sinfonija dela	22.15 Skupni program JRT
14.05 Recital tenorista Jussija Björlinga	22.50 Literarni nokturmo
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo	23.05 Ples do polnoči
DRUGI PROGRAM	
19.05 Rapid Speech — 4. lekcija	
19.20 Operni recital	
20.00 Ne vse — toda o vsakem nekaj	
20.45 Zabavni omnibus	

TOREK — 30. aprila

8.05 Plesi in dueti	15.30 Proizvodnja v naših tovarnah
8.45 Glasbena medigra	16.00 Vsak dan za vas
8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo	17.05 Srečanja z našimi skladatelji pred praznikom
9.25 Prvomajski pozdravi	17.50 Kvintet Jožeta Kampača z deli domačih avtorjev
10.15 Violinist Igor Ozim	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
10.40 Rapid Speech — 3. lekcija	18.10 Prvomajske glasbene čestitke
10.55 Vsak dan nova popevka	18.25 Zabavni orkestri naših radijskih postaj
11.00 Pozor, nimaš prednosti	18.45 Priprave za praznovanje 1. maja
12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Janez Perovšek: Pridobivanje in urejevanje zemlje za družbeno proizvodnjo	19.05 Glasbene razglednice
12.15 Slovenske narodne pesmi	20.00 Godba pomladi
12.30 Poskočne in vedre melodije	20.45 Prazniku nasproti
13.30 Arije iz znanih Mozartovih oper	22.15 Skupni program JRT
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo	23.05 Glasba za ples
14.35 Glasbeno darilo za 1. maj	
15.15 Igrajo domači zabavni ansambli	

DRUGI PROGRAM	
19.00—22.15	Prenos prvega programa

SREDA — 1. maja

7.15 Prvomajski pozdravi	15.15 Prijetne popevke — prijetno popoldne
7.50 Rezvirirano za prenos prvomajske parade iz Beograda	16.00 Po delu — kulturno razvedrilo
11.00 Zvoki za prvomajsko razvedrilo	17.05 Kar po domače
12.05 Naši operni pevci za radijske poslušavce	17.30 Hlapec Jernej in njegova pravica
13.30 Pihalna godba LM	18.30 Dve uverturi Davorina Jenka
14.00 Obisk v naših mestih	19.05 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe
14.20 Suita za klarinet in godala	20.00 Glasbeniki — amaterji v našem studiu
14.35 Radijski koncert Slovenskega okteta	21.00 Prvomajski večer v narodnem tanu

22.15 Skupni program JRT
23.05 Ob zvokih melodij v majski večer

DRUGI PROGRAM

19.05 Novo z orkestrom RTV Ljubljana
19.30 Uredniki zabavne

ČETRTEK — 2. maja

7.30 Prvomajski pozdravi	17.05 Pesem povezuje ljudstva
8.00 Majski pozdrav otroškega in mladinskega zbora	18.00 Turistična reportaža
8.30 Harmonikarski orkester DPD Svoboda Sent Vid	18.20 Radijski prerez baleta Sergeja Prokofjeva
9.05 Mladinska radijska igra	19.05 Zabavni zvoki iz naših studiov
9.45 Lepe melodije jugoslovanskih avtorjev zabavne glasbe	20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
10.10 S pesmijo po svetu	21.00 »Evgenij Onegin« literarna oddaja
10.30 Pogovor s tujimi študenti	22.15 Skupni program JRT
10.50 Polke in valčki ob Vitavi	23.05 Godala v ritmu
11.25 Skupni program JRT	23.20 Skupni program JRT
12.05 Iz naših matinej narodno-zabavne glasbe	
13.30 Petindvajset minut iskrenih želja	DRUGI PROGRAM
13.55 Simfonični koncert orkestra RTV	19.05 Koncert narodnega orkestra madžarskega radia
15.15 Naši pevci zabavne glasbe	19.35 Igra zabavni orkester RTV-Ljubljana
15.35 V pomladnem razpoloženju	19.55 Kantata o človeku za bariton
16.00 Rdeče-zelena meditacija	20.45 Harfistka Pavla Uršič-Petričeva
	21.07 Zabavni mozaik

PETEK — 3. maja

8.05 Simfonična suita za orkester	23.05 Romantičnim plesavcem
8.40 Portret v miniaturi	23.20 Skupni program JRT
8.55 Pionirski tehnik	DRUGI PROGRAM
9.25 Händel in Ravel	19.05 Zapišite narek
9.45 Znameniti ruski zbori	19.20 Sedem nastopov radijskega godalnega kvarteta
10.15 Seminarška scena iz opere »Manon«	19.56 Zabavni zvoki
10.35 Naš podlistek	20.45 Teden lahke glasbe v Stuttgartu
10.55 Vsak dan nova popevka	21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
11.00 Pozor, nimaš prednosti	21.45 Jazz do 22.00
12.05 Kmetijski nasveti - Milan Osojnik: Ekonomika v živinoreji	
12.15 Novice pri naših	

televizija

PONEDELJEK — 29. aprila

RTV Zagreb	17.00 TV v šoli
RTV Beograd	18.30 Poročila
RTV Ljubljana	18.45 »Nič — muzikant«
19.00 Dokumentarni film	
19.15 Volilni sistem in organizacija oblasti	
19.30 TV obzornik	
RTV Beograd	20.00 TV dnevnik
20.30 Tedenski športni pregled	
20.45 Ben Jonson: Molčeča žena — drama	
RTV Zagreb	22.00 Poročila in šahovski komentar

TOREK — 30. aprila

RTV Zagreb	18.15 Poročila
------------	----------------

kino

Kropa

2. maja ameriški barvni CS film MACKA NA VROČI PLOCEVINASTI STREHI ob 20. uri

Ljubno

1. maja jugoslovanski film BALADA O TROBENTI IN OBLAKU ob 16. in 18. uri

Kadovljica

30. aprila jugoslovanski film ZGODNJA JESEN ob 20. uri

1. maja jugoslovanski film ZGODNJA JESEN b 16. in 20. uri

1. maja ameriški film S-ABRINA ob 18. uri

2. maja jugoslovanski film ZGODNJA JESEN ob 18. uri

2. maja ameriški film S-ABRINA ob 16. in 20. uri

3. maja angleški barvni CS film ZALIV TIHOTAPCEV ob 20. uri

4. maja angleški barvni CS film ZALIV TIHOTAPCEV ob 20. uri

prvomajske prireditve

KRANJ

● TOREK — Od 15. ure naprej bo v delavskem domu pionirsko namiznoteniško tekmovalje.

● SREDA — Ob 5. uri bo godba na pihala kranjske Svobode po mestnih ulicah igrala budnico.

Od 8. do 12. ure bo v delavskem domu nadaljevanje pionirskega namiznoteniškega tekmovalja.

● ČETRTEK — Na igrišču pod Mežaklo bo s pričetkom ob 9. uri nogometni turnir, kjer bodo sodelovali Skofja Loka, Tolmin, Prešeren iz Lesc in Jesenice.

● CETRTEK — Dopoldne bo v Cerkljah turnir rokometnih moštev kranjske občine.

TRŽIČ

● TOREK — Ob 18. uri bo po mestnih ulicah promenadni koncert domače godbe na pihala, na vseh bližnjih vrhovih pa bodo zagoreli kresovi.

Ob 20. uri bo v Cankarjevem domu svečana akademija v počastitev mednarodnega praznika dela.

JESENICE

● TOREK — Od 13.30 do 14.30 bo jeseniška godba na pihala izvajala koncert pred železarno.

Pred valjarno na Javorniku bo od 13.45 do 14.15 koncert godbe na pihala.

Zvečer ob 19. uri bo promenadni koncert godbe na pihala pred gledališčem Toneta Cufarja, ob 20. uri pa bo v dvorani gledališča slavnostna akademija.

● V vseh gostiških bo na večer pred praznikom zabavni program brez vstopnine.

● SREDA — Zjutraj bodo na Jesenicah in v bližnjih krajih budnice.

Ob 10. uri bodo izročili svojemu namenu nov most čez Savo z Javornika proti Blejski Dobravi.

Dopoldne bo z Jesenic in okolice množičen odhod na Poljane, kjer bodo od 15. do 16. ure izvajali program člani jeseniškega aerokluba.

Za 1. maj bo ob povsem gostišku na Korenskem sedlu celodnevna zabava s sodelovanjem folklorne skupine iz Rateč.

● ČETRTEK — Na igrišču pod Mežaklo bo s pričetkom ob 9. uri nogometni turnir, kjer bodo sodelovali Skofja Loka, Tolmin, Prešeren iz Lesc in Jesenice.

BLED

● PONEDELJEK — Ob 16. uri bo v festivalni dvorani otvoritev občinske razstave pionirskih likovnih izdelkov.

Ob 20. uri se bo v festivalni dvorani pričel slavnostni koncert, ki ga bo izvajal pevski zbor »Franceta Prešerna« iz Kranja. V svojem sporedu bo zbor pel borbene, delovne, umetne in narodne pesmi.

● SREDA — Ob 9. uri se bo na Blejskem jezeru pričela tradicionalna prvomajska veslaška regata z udeležbo naših najboljših posadk.

● ČETRTEK — Ob 10. uri bo po blejskih cestah promenadni koncert vojaške godbe na pihala iz Ljubljane pod vodstvom Brzulje.

Za praznike bo na Stražo začela voziti žičnica, na vrhu pa bo odprt tudi bife.

SKOFJA LOKA

● TOREK — Zvečer ob 20. uri bo v Železnikih svečana proslava z naslovom »Jernejeva pravica«, ki jo organizira domača Svoboda.

● PONEDELJEK — Dopoldne bodo škofjeloški šolarji obiskali delavce na njihovih delovnih mestih in jim izročili čestitke in darilca, ki so jih sami izdelali.

Ob 10. uri bodo izročili svojemu namenu nov most čez Savo z Javornika proti Blejski Dobravi.

Dopoldne bo z Jesenic in okolice množičen odhod na Poljane, kjer bodo od 15. do 16. ure izvajali program člani jeseniškega aerokluba.

Za 1. maj bo ob povsem gostišku na Korenskem sedlu celodnevna zabava s sodelovanjem folklorne skupine iz Rateč.

● ČETRTEK — Na igrišču pod Mežaklo bo s pričetkom ob 9. uri nogometni turnir, kjer bodo sodelovali Skofja Loka, Tolmin, Prešeren iz Lesc in Jesenice.

Ob 10. uri bodo izročili svojemu namenu nov most čez Savo z Javornika proti Blejski Dobravi.

Dopoldne bo z Jesenic in okolice množičen odhod na Poljane, kjer bodo od 15. do 16. ure izvajali program člani jeseniškega aerokluba.

Za 1. maj bo ob povsem gostišku na Korenskem sedlu celodnevna zabava s sodelovanjem folklorne skupine iz Rateč.

● ČETRTEK — Na igrišču pod Mežaklo bo s pričetkom ob 9. uri nogometni turnir, kjer bodo sodelovali Skofja Loka, Tolmin, Prešeren iz Lesc in Jesenice.

Ob 10. uri bodo izročili svojemu namenu nov most čez Savo z Javornika proti Blejski Dobravi.

Dopoldne bo z Jesenic in okolice množičen odhod na Poljane, kjer bodo od 15. do 16. ure izvajali program člani jeseniškega aerokluba.

Za 1. maj bo ob povsem gostišku na Korenskem sedlu celodnevna zabava s sodelovanjem folklorne skupine iz Rateč.

● ČETRTEK — Na igrišču pod Mežaklo bo s pričetkom ob 9. uri nogometni turnir, kjer bodo sodelovali Skofja Loka, Tolmin, Prešeren iz Lesc in Jesenice.

Ob 10. uri bodo izročili svojemu namenu nov most čez Savo z Javornika proti Blejski Dobravi.

Dopoldne bo z Jesenic in okolice množičen odhod na Poljane, kjer bodo od 15. do 16. ure izvajali program člani jeseniškega aerokluba.

Za 1. maj bo ob povsem gostišku na Korenskem sedlu celodnevna zabava s sodelovanjem folklorne skupine iz Rateč.

● ČETRTEK — Na igrišču pod Mežaklo bo s pričetkom ob 9. uri nogometni turnir, kjer bodo sodelovali Skofja Loka, Tolmin, Prešeren iz Lesc in Jesenice.

Ob 10. uri bodo izročili svojemu namenu nov most čez Savo z Javornika proti Blejski Dobravi.

Dopoldne bo z Jesenic in okolice množičen odhod na Poljane, kjer bodo od 15. do 16. ure izvajali program člani jeseniškega aerokluba.

Za 1. maj bo ob povsem gostišku na Korenskem sedlu celodnevna zabava s sodelovanjem folklorne skupine iz Rateč.

● ČETRTEK — Na igrišču pod Mežaklo bo s pričetkom ob 9. uri nogometni turnir, kjer bodo sodelovali Skofja Loka, Tolmin, Prešeren iz Lesc in Jesenice.

Ob 10. uri bodo izročili svojemu namenu nov most čez Savo z Javornika proti Blejski Dobravi.

vodne, razen čez Rovtarico. Na BLEDU je dovolj prostora v vseh hotelih in zasebnih sobah. Dovolj prostora je tudi v Športhotelu na POKLJU-KI, vendar priporočajo predhodne rezervacije. Vlečnica obratuje. V TRŽICU je tudi dovolj prostih ležišč, tako v gostinskem podjetju Pri pošti, kot v zasebnih sobah. V planinskih domovih POD STORŽIČEM in na KOFCAH je za prvomajske praznike na voljo še nekaj ležišč. Ob nedeljah in med prazniki bo vozil iz Tržica do gostišča Ljubelj avtobus z odhodom ob 8.15 in povratkom ob 18. uri. Zveza je zlasti ugodna za tiste, ki bodo šli na Kofce in Zelenico. Snežne razmere so povsod še ugodne: pod Storžičem — 60 cm, Kofce — 120 cm in na Zelenici 150—200 cm snega. Ljubeljska cesta je prevozna do gostišča in vstopa na Zelenico.

Novi dom na KRAVVCU je za prvomajske praznike že zaseden, medtem ko je v starem še nekaj prostih mest. Žičnica in vlečnica normalno obratujeta. V domu na JEZERSKEM in v zasebnih tujstkih sobah je še dovolj prostih postelj, medtem ko je v gostišču Grad hrib v PRED-DVORU vse zasedeno. Za moidoče izletnike: v gostišču »Grad Hrib« bo za prvi maj plesna glasba. Dovolj prostora je tudi v KRANJU, vendar je hotel Evropa zaseden od 2. do 5. maja. V domu Pod planino v TREBIJU: v Poljanski dolini bo med prazniki ples in je še moč dobiti prenočišče tudi med prazniki — cena penzionu 1050 dinarjev. V SKOFJI LOKI, v Kranju je vse zasedeno. Dovolj prostora pa je v SORICI, v vikend hišicah v RATECAH in v gostišču »Pri Danilu«, na LUBNIKU, in na JAVOR-JAH. Cena penzionu v Sorici znaša 1.200, na Lubniku 1.300 in na Javorjah 1.000 dinarjev.

Izletniki, ki se navdušujejo za ribolov v Sori, lahko dobijo tovrstna dovoljenja pri škofjeloški ribiški družini.

Svojo smolo je položil komisarju obmejne policije na Jesenicah. Ta pa ga je pomiril in razveselil s skoro neverjetno novico. Eden izmed obtožencev je imel namreč osemljetnega sina nekje na Dunaju. Ljubljanska policija je bila izvedela pri neki obtoženci sosedil. Obtoženčeva žena ji je pred prazniki pravila, da pojde z možem v Avstrijo, kjer ima sina iz prvega zakona in kako se mož veseli na to srečanje. Ko je policija odkrila to sled, se je obrnila na dunajsko policijo, naj poišče za otrokom in naj ga vpraša, kje je bil za praznike. In otrok je povedal agentu, da je bil za praznike v Podrožici in da se je srečal s svojim očetom. Razumljivo, da otrok ni vedel, zakaj gre in da je izdal svojega očeta.

»Fej, h kakšnim sredstvom smo se zatekli«, ga je skelelo ob tem spominu... Nova razprava...

Pot v Ljubljano se mu je zdela, kakor da gre na svatbo.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

»Joj, kako zloben človek sem bil«, je gledal sedemnajst let kasneje na ta dogodek z drugačnimi očmi.

Pekel upokojenega orožnika

(Nadaljevanje s 6. str.)

see te biografije je bil on, bivši višji žandarmerijski narednik in komandir orožniške postaje v občini, v katero je bil pristojen Volf.

V kakšno muko se je spremenilo njegovo takratno zmagoslavje, ko je privoščljivo čakal, kako bodo ljubljanski sodniki zlomili trmo glavega Volfa. Mnogo bolj kakor v Radovljici je užival, ko je Volf ponovno priznal, da je bil inkriminiranega dne s svojima sodelavci v tujini po nezakoniti poti, medtem ko sta onadva vztrajala trdila, da Volfa sploh ne poznata in da še nikoli nista slišala o njem. Pravi tako sta zanikala, da bi bila tistega dne v tujini.

Zato je nestrpno čakal, kdaj bodo pripeljali Volfa in ga soodličili s soobtoženci...

Z napeto pozornostjo je opazoval Volfa, ko so ga prignali pred sodni zbor.

»S kom ste bili inkriminiranega dne v Avstriji?« je začel sodnik.

»Povedal sem že,« je dejal Volf.

»Torej ne zanikate...«

»Kako bi zanikal, ko pa imate podatke.«

»Torej?« se je sodnik ozrl na soobtožena.

Šele zdaj ju je Volf pogledal, »Ni res!« sta protestirala.

on, orožniški komandir, pa je čakal na višek svojega zmagoslavja, ko naj bi Volf osramočen zaradi izdajstva povsod svoj klubovalni pogled.

A ga ni. Gledal je soobtožena. »Kaj gledate?« ga je opomnil sodnik.

Oprostiti, kdo pa sta ta dva gosпода?« je vprašal.

V sodno dvorano se je zasekala tišina.

Menda ne boste tajili, kar ste povedali v preiskavi,« se je oglašil državni pravdnik.

»Saj ne tajim. Toda teh dveh gospodov ne poznam. Se nikoli ju nisem videl,« je rekel Volf mirno.

Njemu je ob teh besedah bilo, kakor da bi ga kdo obilil z mrzlo vodo.

Svojo smolo je položil komisarju obmejne policije na Jesenicah. Ta pa ga je pomiril in razveselil s skoro neverjetno novico. Eden izmed obtožencev je imel namreč osemljetnega sina nekje na Dunaju. Ljubljanska policija je bila izvedela pri neki obtoženci sosedil. Obtoženčeva žena ji je pred prazniki pravila, da pojde z možem v Avstrijo, kjer ima sina iz prvega zakona in kako se mož veseli na to srečanje. Ko je policija odkrila to sled, se je obrnila na dunajsko policijo, naj poišče za otrokom in naj ga vpraša, kje je bil za praznike. In otrok je povedal agentu, da je bil za praznike v Podrožici in da se je srečal s svojim

Oči

Oči nam omogočajo vid, zato jih moramo skrbno negovati in paziti nanje. Pa ne samo to, z očmi lahko tudi govorimo. Pri zdravem očesu je beločnica bela ali celo rahlo modrikasta. Tudi veke morajo biti zdrave, ne rdeče in luskaste. Trepalnice, ki varujejo človekovo oko, odigrajo pa že pomembno lepотно vlogo, zato bomo tudi pazile nanje in jih negovale.

Rdečo beločnico opazimo pri vnetjih vek in očesne veznice ter vnetjih šarenice, rumenkasta pa je pri boleznih jeter in žolčnika. Če je oko izpostavljeno močnim sončnim žarkom, se beločnica tudi prav lahko hitro vname in postane rdečkasta. Tako vnetje lahko dobijo smučarji v visokih gorah in predstavlja resno nevarnost. Prav tako beločnica postane rdeča, če uživamo preveč alkohola, po težkih telesnih in duševnih naporih ter neprepanih nočeh.

Razumljivo je, da kot celo telo tudi oko potrebuje počitek. Zato moramo dovolj spati. Če pa je oko zelo utrujeno, prekinimo z delom. Včasih zadostuje že nekaj minutni počitek, da se oko odpočije. Koristno utrujenemu očesu bo prav gotovo, če položimo na oči tople kamilične obkladke. Z obkladkom na očeh moramo seveda ležati.

Na močnem soncu si natakamo sončna očala, vendar pri nošnji temnih očal moramo biti previdni, kajti ob normalni svetlobi temna očala oko preveč razvadijo. Tudi vnetja na beločnicah zaradi vetra preprečujejo z očali. Očala naj ne bodo pretemna. Gnojna vnetja na vekah potrebujejo zdravniške pomoči. Kamilični obkladki bodo pri vnetju koristni.

Trepalnice vsak večer namažimo z ricinusovim oljem. Mažimo jih s krtačko, tako se bodo tudi navzven zakrivile in bodo videti daljše. Tudi

obrvi namastimo z ricinusovim oljem in si jih primerno oblikujemo. Če so preveč goste si jih bomo nekaj izpulile, če so pa pretenke, jih bomo začrtale s svinčnikom z obrvi, seveda pa pri tem delu ne smemo nikoli pretiravati.

Mali nasveti

Luknjice v steni

Male luknjice v steni odstranimo tako, da jih napolnimo z zobno kremo. Ko se masa posuši, nanesemo še enkrat in zgladimo.

Duh po ribah

Posoda bo izgubila duh po ribah, če dodamo vodi za pomivanje nekoliko kisa.

Žebliji v steni

Velike žeblije lažje zabijemo v steno, če jih namažemo z oljem ali milom.

Zlikano perilo

Zlikano perilo pri likanju ne zlagajmo na kup, ker se mora prej shladiti in dokončno posušiti.

Volnene obleke

Volnena obleka se prav rada prične na rokavih in za-

Karo-tweed je prav tako primeren za moški suknjič kot za žensko jopico. Na sliki je dvojica prav prikladno športno oblečena

da svetiti. Če jo prefikamo z vlažno krpo, ki smo jo namočili v mešanici vode in salmijaka, bo oblačilo prav gotovo koristilo.

Madeži od rdečila

Madežev od rdečila ne bo več na robčkih ali brisačah, če se bomo navadile in obrišale usta v mehak papir, ki smo ga narezali v velikosti malih prtičev ali robčkov.

Negovanje kože

Dobro vemo, da moramo kožo negovati, če hočemo, da bo lepa in dolgo mladostna.

Velikega pomena je, da kožo pred spanjem temeljito očistimo. Zelo priporočljivo je umivanje kože s tekočino, ki si jo takole pripravimo. V zavreto vodo damo peščico enega izmed naslednjih zelišč, in sicer za suho kožo bo koristno: jagodno listje (posušeno) ali oranžni sok (1 sadček v litru vode). Tudi koži bo delo dobro, če si jo bomo splaknile z vodo, v kateri smo namočili suhe liste robidnice ali regrata. V boju proti mastni in nečisti koži bomo dosegli uspeh, če si bomo naredile jogurtovo ali sirotkino masko, pri razširjenih krvnih žilicah pa bo pomagal peteršilj.

Kakovostne prehranitvene oškodbe pri otrocih

Otrokovo rastoče in razvijajoče se telo potrebuje od rudnin najbolj kalcij, fosfor, magnezij, kalij, natrij, železo, baker, cink, klor, fluor, jod, žveplo in še nekatere druge rudnine, čeprav le v sledovih. Če teh rudnin otrokovo telo ne dobi, tedaj so njegovo zdravje, rast in razvoj v nevarnosti. Zaradi tega so rudnine pravo področje za proučevanje kakovostnih prehranitvenih potreb pri otrocih.

Kalcij

Zaradi pomanjkanja kalcija v telesu se kažejo predvsem motnje v sestavi in zgradbi kosti in zob, pojavljajo se mišični krči in občutna je prevelika razdražljivost živčevja. Doječe matere nimajo dovolj mleka, ker mlečni žlezi primanjkuje snovi, ki je za mlečnost nujno potrebna. Če otroci dalj časa trpijo pomanjkanje kalcija v hrani, jim kosti postanejo lomljive, dojenčki pa zbolijo za mehкими kostmi, zlasti če trpijo hkrati za pomanjkanjem fosfora in vitamina D. Otroci so tudi živčni, jokavi, ome-ravi, nespečni. Vedeti moramo, da potrebujejo otroci glede na starost do 1 g kalcija na dan. Do-

bijo ga predvsem v mleku in mlečnih izdelkih, v jajcih in v listnatih zelenjavih.

Fosfor

Oškodbe otrokovega zdravja zaradi pomanjkanja fosforja so podobne kakor pri pomanjkanju kalcija. Kažejo se predvsem v nezadostni in zakasneli zakostenitvi. Dojenčkom se razvijajo mehke kosti, posebno še, če jim primanjkuje kalcija in vitamina D. Če rastočemu otroku dlje časa primanjkuje fosfora, se pokažejo še druge spremembe in šibkosti v telesu. Delovanje mišičja je oslajeno, zlasti se zmanjša mišični napon. Otroku potrebuje glede na starost do 1,5 g fosfora na dan. Dobijo ga v mleku, v mlečnih izdelkih in v mesu, pa tudi v stročnicah, to je v fižolu, grahu, leči, bobu in v zrni žit.

Magnezij

Na oškodbo otrokovega zdravja zaradi pomanjkanja magnezija prav radi pozabimo, ker to rudnino premalo poznamo in je tudi v zdravstvu in zdravilstvu vse premalo upo-

števana. Vendar tudi pomanjkanje magnezija pri otroku vodi do bolehnosti, bolešne razpoložnosti in bolezn. Magnezij je podobno kakor kalcij in fosfor, prav tako potreben za uspešno in nemoteno rast okostja in njegovo trdo sestavo. Magnezij je razen tega bistvena sestavina vseh celic našega telesa in je v njih nepogrešljiv zidar. Ureja pravilno jakost živčnih dražljajev in mišičnih zgibov. Otroku, ki mu primanjkuje magnezija, bo trpel predvsem za splošno in preveliko živčno razdražljivostjo, ki se ji bo pridružila še bolešno prevelika pripravljenost mišičja h krčenju.

Otrokom dajemo zadostno količino magnezija le, če jih izdatno hranimo z mlekom, mesom in zeleno povrtnino. Zlasti zelena povrtnina ga vsebuje precejšnje količine. Natančna količina, koliko magnezija potrebuje otrok na dan, ni znana. Vendar pa iz življenja in dela vemo, da otroku zadostuje običajno mešana prehrana, da dobi njegov rastoči organizem dovolj te pomembne rudnine.

Nevesinjska puška

Intervju z režiserjem Žiko Mitrovićem

Kot smo že poročali, je naš znani režiser akcijskih filmov Žika Mitrović prve dni aprila začel snemati za »Jadran film« svoje novo delo »Nevesinjska puška«. Čeprav pri nas še niso popolnoma razčiščena stališča kritike do tovrstnih filmov, pa so jim tako producenti kot publika naklonjeni. Dokaz za to so med drugim danes že številni filmi Žike Mitrovića, med katerimi najdemo Kapetana Lešija, Miss Stone, Signale nad mestom, Solunske atentatorje in Obračun. Sodeč po nadpovprečni ali pa vsaj zadovoljivi kvaliteti teh del, bo tudi »Nevesinjska puška«, ki naj bi jo videli že v letošnji jubilejni (deseti) Pulji, prijetna poživitev domačega filmskega repertoarja. Ker pa je do Pule vendarle še daleč, bo morda zanimivo slišati, kaj pravi vnaprej o svojem filmu Žika Mitrović sam. Zato prinašamo intervju z njim, ki ga je za beograjski tednik »NIN« oskrbel P. Homovec.

Osebnost vojvode Ljubibratića

Kako ste prišli na misel, da bi posneli film »Nevesinjska puška«?

O tej temi sva se pogovarjala s scenaristom Slavkom Goldsteinom že med snemanjem filma »Signali nad mestom«. Najino zanimanje je vzbudila dramatična osebnost vojvode Miće Ljubibratića, zakaj ta človek je imel – čeprav je živel v tistem času – sodobne poglede, imel pa je tudi dovolj moči, da je premagal subjektivno stran vstaje. Zapustil je vstajo, da ne bi prišlo do nastanka političnih strank. Žrtvoval je svoje dostojanstvo, ker je bil idealist in ker je videl v prihodnost – in se umaknil. Ta njegova poteza kot dramatičen in tragičen motiv je pritegnila našino scenaristično radovednost in začela sva brskati po

zgodovinskih dokumentih in graditi svojo zgodbo.

Ali lahko izvemo vsebino te vajine zgodbe?

Kot veste, je 1875. leta izbruhnila v Hercegovini velika ljudska vstaja, ki so jo imenovali »Nevesinjska puška«. Vzroki te vstaje so bili tako nacionalni – osvoboditev izpod turškega suženjstva – kot socialni, zakaj ljudske množice so že dolgo životarile v težkih socialnih pogojih. Lahko bi rekli, da pomeni ta hercegovsko-bosanska vstaja »vdor kmečkih množic v politiko«.

Takoj, ob samem začetku vstaje se pojavi Mićo Ljubibratić kot človek, ki namestoma vzporedno z nacionalno borbo voditi tudi boj za določene politične cilje. Okoliščine, v katerih deluje, so zelo komplicirane – zaradi težkih materialnih pogojev in neprosvetljenosti množic, zaradi odvisnosti in politične

omejenosti prvakov in posameznih voditeljev ter zaradi zapletene in pogosto izdajavske igre velikih sil. Kljub vsemu Mićo Ljubibratić podpro nekateri bosanski in hercegovski prvaki, v prvi vrsti vojvoda Peka Pavlović, ki kasneje, potem ko se je Ljubibratić prisiljen umakniti, postane najvplivnejši vodja in vojaški poveljnik te vstaje.

Posebna zasluga Miće Ljubibratića za razvoj te vstaje je bila v njegovih prizadevanjih, da bi pred velike evropske sile resno postavil vprašanje balkanskih narodov, ki so živeli pod velikim jarmom. Po zaslugi teh njegovih prizadevanj so se kot prostovoljci prišli boriti zoper Turke mnogi svobodomiselní Evropejci. Tako so se znašli leta 1875 v Hercegovini garibaldinci, številni prostovoljci iz slovanskih dežel, pa borci iz Francije, Anglije, Nemčije in celo iz Amerike. Med njimi je bila tudi neka ženska Nizozemka Jenny Merkeus, ki je – razen tega da je kot navaden vojak sodelovala v borbah – tudi zelo izdatno podprla vstajo: dobavljala je topove, strelivo in drugo. Ko se je znašel v okoliščinah, zaradi katerih je njegova osebnost, brez njegove kričve, postala ovira za nadaljnji razvoj vstaje, se je Mićo Ljubibratić umaknil iz Hercegovine.

Idejnost filmskega izraza

Na kakšen način pa boste obravnavali to svoje novo delo?

Ta vsebina naju je kot scenarista, pa tudi mene samega kot režiserja zavezovala, da se lotiva dela kar najresneje, da osvetliva psihološke in politične probleme junaka in obravnavano obdobje. Glede na to, da ne dajem prednosti retoričnim prijemom, ampak iščem za vsebino svojih filmov tudi filmske prijeme, je bil tako pri pisanju scenarija kot sedaj pri pisanju snemalne knjige največji problem prav to interpretiranje idejnega in idejno-

Bata Živojinović, ki se ga spominimo predvsem po njegovih uspehih vlogah v filmih »Dr« in »Kozara«, nastopa tudi v novi Djukanovićevi komediji »Možje«

sti vsebine filmskega izraza. Skoraj eno leto sva se ukvarjala v prvi vrsti samo s tem problemom – zakaj z zgodovinsko dokumentacijo in oblikovanjem scenarija sva bila hitro golova.

Katere igravce ste izbrali za interpretatorje vlog?

V glavnih vlogah nastopajo: Mha Baloh, Jovan Miličević, Petre Pričko, Tatjana Beljakova, Vladimir Medar, Dragan Ocokoljić, Djordje Nenadović, Josip Maričić, Josip Zapaorto, Vlado Krstulović, Davor Antolić in drugi. Za kamero bo stal direktor fotografije Ljube Petkovski, scenograf pa je Miomir Lenić.

Kje vse pa boste film snemali?

Najznačilnejše zunanje prizore bomo posneli v Hercegovini (v okolici Nevesinja, v samostanu Žitomislić in na Popovem polju), notranje prizore pa v zagrebškem ateljeju.

V kakšni tehniki bo posnet film?

V črno-beli tehniki in za široko platno.

Ali bo vaša ekipa delala kot samostojna

ekonomska enota? Je tak način dela po vašem mnenju zadovoljiv ali bi ga bilo treba še izpopolniti?

Vsi delajo po sistemu ekonomskih enot, tako bo tudi naša ekipa. Tudi take, kot so sedaj, pomenijo ekonomske enote korak naprej v proizvodnji in nam pomagajo, da v življenjski praksi odkrijemo najboljše poti za nadaljnji razvoj. S tem sem hotel reči, da v tem trenutku nismo zadovoljni z ekonomskimi enotami iz več razlogov:

prvič: s samim tem, da filmski delavci niso vključeni v samoupravljanje, so vse naše ekonomske enote postavljene pred gotova dejstva, to je – postavljene so pred alternativo, da mehanično sprejmemo ali pa odklonimo določen repertoar: načrt, finančni načrt in pogode dela, o katerih so odločili drugi;

drugič: filmski avtorji so na ta način primorani, da se prilagodijo ustvarjalnim odnosom, ki so jim drugi določili pogoje (namesto da bi bili sami nosilci idejnih in proizvodnih pobud) in se tako znajdejo v situaciji, ki sama v sebi nosi korenine konformizma;

tretjič: sistem nagrajevanja po učinku in sistem ekonomskih enot nista dosledno izvedena v vsej proizvodnji – tako da se novi sistem nagrajevanja razen v filmski ekipi ne izvaja skoraj v nobenem drugem sektorju tega postavljenega ustvarjalno-industrijskega mehanizma, ki preprečuje poraja nasprotno med neposrednimi proizvajalci in upravnimi službeniki. Tako imamo danes pri tem tak položaj, da s sredstvi, ki so dana proizvajalcem, razpolaga – uprava...

»MOŽJE« režiserja Mla Djukanovića so uspela komedija iz našega sodobnega življenja na temo zakonskih mož od včera, danes in jutri. V glavnih vlogah moderne emancipirane žene in njenega moža, ki doma gospodinji, nastopata Olivera Marković in Slobodan Perović, razen njiju pa igrajo še Mija Aleksić, Bata Živojinović in Jelena Jovanović Zigon.

»VRNITEV V MESTECE PEYTON« ameriškega režiserja Joseja Ferrerja je seveda nadaljevanje pri nas znanega in priljubljenega filma »Mestece Peyton«. To nadaljevanje je v stilu prvega dela, a ima povsem novo igravsko zasedbo, v kateri so med drugim Carol Lunley, Jeff Chandler, Eleanor Parker, Mary Astor in Tuesday Weld.

Kurirček Damjan

Damjanov oče je imel na samini nizko bajto, kravico in toliko zemlje, da je lahko vso prekopal s kopačo in mu je ni bilo treba orati. Otroku je umrla mati tik pred vojno in v bajti sta ostala Damjan in njegov oče tako sama ko pajek v mreži. Oče je drvaril v bližnjih hostah Jelovice in se udingal zdaj tu, zdaj tam. Tako sta se revno prebijala skozi črne dneve siromašnega življenja.

Ko je zadivljala vojna, je bilo Damjanu trinajst let. Prejental je s šolanjem in pasel domačo kravo po bližnjih lazih in posekah. Znal jo je tudi pomolsti. To je bilo po materini smrti njegovo opravilo. Kadar pa očeta ni bilo doma, si je sam skuhal žgance in jih zalil s sladkim mlekom.

Potlej so se v bližnjem mestu vgnezdili Nemci, od koder so odbajali v okolico na bajke za partizani, postopali ob Savi, streljali v reki ribe in včasih s te ali one samije odgnali telico kakšnemu kmetu, ki so ga osumili, da ima zveze z »gošarji«.

Damjanov oče je vse pogostejše izostajal z doma. Cesto je, ko se je na zemljo spustil mrak, dejal sinu: »Spat pojdi, Damjan, in ne čakaj me! Vrnili se bom opolnoči ali še pozneje. Nič ne skrbi zame! Mirno spi!«

Tako je stari drvar odbajal neznanu kam, namesto da bi po celodnevem težkem delu v gozdu šel počivat. Damjan dolgo ni vedel, kam odbaja. Nekega večera pa mu je ko senca sledil za petami in videl, da se je pod vrhom Jelovice sestal s partizani. Spoznal

je, da je njegov oče terenec. Molčal je in nikoli ni silil v očeta, naj mu pove, kakšno delo opravlja zanje. Navdajal pa ga je tibi, deški ponos, da oče ni več povsem brezpomemben človek in zaničevani drvar.

Minilo je leto in nekega jutra očeta ni bilo domov. Vstal je lep, sončen vignečni dan in tisto jutro je Damjan prvič po dolgotrajni mrzli zimi spet odgnal kravico na pašnik pokraj gozda. Sredi dneva je še vedno zaman upiral pogled proti bajti, če se oče mogoče že vrača. Takrat je, iz daljne rebri brizgnil pod jasno nebo en sam strel. Damjan ni niti slutil, da so se partizani tačas spoprijeli z nemško patruljo. Brž nato je zaregljala strojnica in strelji so se ponavljali drug za drugim.

V tej borbi je padel Damjanov oče. Ko je pod mrak prignal Damjan sito kravo domov, je namesto očeta našel pred bajto neznanega partizana, ki mu je povedal, da so mu očeta ubili Nemci. Fant je zajokal, da ga partizanski sel ni in ni mogel potolažiti. Pustil ga je, da se je izjokal, nato pa ga je uprašal:

»Sam si ostal. Kaj boš zdaj? Kam boš šel?«

Damjan ga je pogledal skozi solze in odločno odvrnil:

»Sam že ne bom tukaj. Kar s seboj me vzemi! K partizanom grem!«

Odšel je v blev, odvezal izpred jasli kravo in jo odgnal s seboj, ko sta s partizanom utonila v črno noč.

Ze naslednje jutro so na samino

privabili Nemci. Vdarli so v bajto, a Damjana niso več našli doma. Zažgali so bajto in odšli.

Tako je pastirček Damjan odšel k partizanom. Premlad je bil še, da bi se s puško boril proti okupatorju, a vroča želja, da bi maščeval očetovo smrt, ga je gnala, da je silil in silil v komandirja brigade, dokler ga ni pregovoril, da mu je zaupal kurirsko službo.

Jelovski partizani so kmalu spoznali, da bi boljšega in pogumnejšega kurirja ne mogli dobiti, kot je Damjan, ki je vsako zaupano nalogo opravil točno, zanesljivo in pravočasno.

Prišel je dan, ki se za kurirčka Damjana ni dobro končal. Nemci so spet stikali po vaseh okrog Jelovice. Damjan se je pred njimi potajil v bukov gozd, ki se je pripravljaj na zimsko spanje. Bil je pozno jesenski dan. Jesenski veter se je poigraval z zlato rumenimi, rdečkastimi listi bukovih dreves in nemški sledni pes volčjak je zavohljaj Damjana, ki je zlezal v goste grmovje, da bi se pritažil, dokler ne bo nevarnost mimo. Pes je besno zalajal, nato pa se pognal v gozd.

Za njim so zdrveli Švabi. Damjan ni imel več toliko časa, da bi bil pretrgal podlogo suknjiča in zakopal v zemljo partizansko pošto. Našli so ga, ga sesuvali k prazni, na pol porušeni drvarski kolibi in ga preiskali. Pri njem so našli papirje, ki so ga izdali.

»Kje so partizani?« je zalajal vanj nemški oficir.

Molčal je in strmel v ilovnata tla.

»Kje so partizani?« je oficir ponovil vprašanje.

»Ne vem,« je komaj slišno odgovoril.

»Ha, pa boš vedel! Takoj boš vedel! Spomni se te bomo!« so se zakrohotali. Obstopili so ga in s spacenimi obrazi buljili vanj, da je na obrazu čutil njihovo, po žganju smrdečo sapo.

Vrgli so mu zanko okrog vratu in ga privezali na kolibin podboj ko ojarmljeno živinče. Pes ga je ugriznil v nogo, oni pa so pričeli s puškinimi kopiti biti po njem ko po ječmenovem snopu.

»Kje so partizani?«

Obležal je na pragu kolibe, ves pretepen in z zlomljenimi rebri. Iz ust in nosa mu je tekla kri in napajala izsušena tla v kolibi. Stokal je in bropel, a vse, kar jim je odgovoril, je bilo: »Ne vem...«

»Prekleti smrčavec, ubijemo te, sakrament, če ne boš povedal!« so besneli okrog njega.

Dvignili so ga s tal in znova bili po njem, dokler ga niso zbili na zemljo, da se je dušil v zabijeni zanki, ki se mu je zagrizla v vrat.

»Ne vem,« je polzavestno bropel, oblit s krvjo.

Obesili so ga na vejo mladega hrasta, ki je rasel pokraj kolibe, obesili tako, da so mu zanko zadrgnili okrog pasu. Obvisel je na veji ko zlomljena mladika, oni pa so se odpravili in iz razdalje tridesetih korakov streljali vanj ko v tarčo in se krohotali, dokler ni izdihnil. Nato so zažgali kolibo in odšli.

Goreče ostršeje se je zvrnilo na drevo in tramovje je pokopalo truplo, da je zgorelo do kosti.

Tako je junaško umrl kurirček Damjan. Njegovo mučeniško smrt so še tisti večer maščevali njegovi tovariši — jelovski partizani, ki so pričakali nemške zvezi v zasedi in užgali po njih, da so jih pobili do zadnjega moža.

Lojze Zupanc

»Kaj, bi rada jutri spet gledala očeta, a? Tega rogača! Mar ti nisem rekel, da ne smeš prekoračiti praga njegove hiše? Jaz sem tvoj gospodar!«

V svojem besu jo je zlobno tresnil z glavo ob steno. Athi je bruhnla v jok; ves zasopljien jo je spustil, da je omahnila na pod, čez in čez obilita s krvjo.

Od tedaj naprej se mu je dnevno odhulila iz hiše in šla pogledat očeta, ne da bi se menila za kogarkoli. Ob povratku je bil doma peklenski dirndaj. Thodoris ji je grozil, da jo bo zadavil, če jo dobi v roke — vendar mu to ni uspelo.

Sedaj je že začel polagoma vstajati; z velikim trudom je s palico tipal seboj, da je došel do kavarnice. Tam se je zapletal v pomenke o morskih gobah in o letošnjem lovu. Kakor vsi pohabljeni potapljači je namreč tudi on koprnel, da bi odplul na odprto morje, si znova nadel potapljaško obleko in v globini šestdesetih ali osemdesetih metrov začutil, da so mu noge spet čile in zdrave. Vedel pa je, kako težko ga bodo vzeli v moštvo, samo tedaj, če hromost ni prehuda. Noben kapitan ni imel volje, da bi jemal na krov pokvečenega potapljača. Saj ni mogel nikdar z gotovostjo računati nanj — takšni tiči so bili le preveč vneti za prepir, pa celo za uboj.

Imel pa je srečo. Vstulil se je bil na motorno jadnico kapitana Rokasa; to ti je bila prava pogubljenka duš, z izrabljenimi potapljaškimi napravami že od časov dedov sem, toda Thodoris ni imel možnosti izbire, a čakati na kaj boljšega se mu ni dalo. Sedaj je tudi že bolj zanesljivo hodil, saj se mu je sčasoma ohromelost zboljšala.

Pustil je v nemar Athi in mamu; naj se ko-

ljeta sami. Bili sta si kar naprej v laseh in se preklali na vse grlo. Toda to ga ni več niti najmanj vznemirjalo.

Vožnja do Bengazija je trajala dolgo. Med vožnjo se je trikrat pokvaril motor. Zapluli so takoj v globine. Saj kapitanu Rokasu ni bilo mar ne za tokove ne za morske pse — v mislih so mu bile le gobe — gobe. Že trije njegovi po-

tapljači so bili poškodovani — bili so mu deveta skrb, samo da pouče novince.

Ko se je potopil Thodoris in začutil, kako so mu noge naenkrat lahke, bi najraje zavriskal od sreče. Za morske gobe se sploh ni zmenil. V globini je igravo poplesoval zdaj sem, zdaj tja, zakoračil celo proti toku in ga s svojo umetnostjo premagoval kot nič. Počutil se je znova zdrav ko nekda in prost ko ptiček na veji — od boleznih ni ostalo ne sledu več.

Čas je tekel, a on tega ni opazil. Od zgoraj so mu dali znamenje, naj se vzdigne. Ob tej misli ga je spreletelo po vsem životu. Mar je res vsega lepega konec? Naj bo spet pokveka kot prej? Ali naj res preživi novih šest mesecev, črnih za lovca na gobe, naj se vrne na domači otok, se spet spusti v brezkončne preklarije z Athi, znova doživlja otožne večere, ko se bo vlekel po ulicah ko megla in se tipal do krčme, da se ga nalucka?

In pozvonil je, naj ga pustje še zdolaj.

Zgoraj so opazili, da je Thodorisov manometer poskočil kot nor v vis, in poklicali so kapitana Rokasa.

»Vzdignite ga, pa brž! Počila mu je cev. Kako, hudiča, jo je mogel razbiti, bedak!«

Stekli so k vitlu, a zaman! Thodoris je že ležal nekje globoko spodaj, predaleč, da bi ga vzdignili. Neki potapljač je, kopajoč se v znoju, zmignil z glavo:

»Ne bomo ga dosegli, kapitan! Uporabil je štiristo metrov vrvi.«

»Le podvizaj se, vrag te vzemi! Kaj bi bilo, ko bi bil ti spodaj?«

In zaklel je, da se je kar bliskalo.

Nesrečno se je začel ta lov za kapitana Rokasa.

KONEC

BARVICE SI KUPI

Ste gledali oddajo »Pionirski TV studio« 27. marca? Če ste, potem se prav gotovo spominjate simpatične pevke — pionirke ALENKE ŠKUFCA iz osnovne šole »Simona Jenka« v Kranju in pesmi: »Barvice si kupi.«

Alenka hodi v sedmi razred in ji je v prostem času v največje veselje petje in risanje, posebno modeli oblek. Alenka poje že dolgo. In kdo jo je naučil? Stara mama. Alenka nam je povedala, da tudi ona najraje poje in je z veseljem naučila tudi vnukinjo. In kje se nauči besedilo? Ni ji potrebno več, kot da sliši popevko po radiu in Alenka zna melodijo. Drugič si zapomni še besedilo in potem prepeva novo popevko.

Televizijski nastop je bila njena prva javna oddaja, prvič je pela pred mikrofonom in kot je sama povedala, se ni prav nič bala. Pela je z orkestrom, na vaji je prvič poizkusila s spremljavo, pa je šlo brez vsakih težav.

Najbolj sta ji všeč pevk Majda Sepe in Barbara Jarc, zato se je tudi odločila za popevko »Barvice si kupi«.

Mamica in stara mama sta gledali oddajo po televiziji, in ko se je mala Alenka vrnila, so ji čestitali vsi — domači, sošolke, sošolci in prijateljice.

Alenka poje tudi v šolskem mladinskem zboru, in to že tretje leto. Na vprašanje, kaj bi rada postala, je odgovorila — zdravnica!

Odgovor nekoliko preseneča, vendar pa si Alenka obenem želi, da bi še veliko pela in da ne bi bil to njen zadnji nastop ob spremljavi orkestra in pred mikrofonom.

Lepo sončno vreme je prijetno za igro

Ali si izdala...

To se je zgodilo v času tropanja in požiganja v naši deželi. Kolednikova hiša je stala na hribu, ne-

**mlada
rast**

daleč od vasi. Bilo je okrog polnoči. Pri Kolednikovih so otroci že dolgo spali. Tudi oče je s časopisom v roki

smrčal pri topli peči. Mati je sedela za mizo in krpala Tončku raztrgane hlače. Stara stenska ura je enakomerno tiktakala in po oknu je skrabljajal dež. Zunaj je bilo neprijetno hladno in vlažno, saj je že ves dan deževalo. Tedaj je na težka lesena vrata močno potrkalo. Mati se je zdrznila in poklicala moža, ki jo je samo zaspano pogledal in takoj zopet zatisnil oči. Ko je še drugič potrkalo, je ženica vstala in odprla vrata. Na pragu je stalo pet tujcev. Mati je takoj ugani-

la, kaj nameravajo. Sedaj je tudi oče medlo pogledal proti vratom. Takoj je vstal, odložil časopis in stopil k materi, kajti tudi on je spoznal Nemce, ki so bili pri njih že pred tednom. Prvi je ostalim nekaj govoril in videti je bilo kot da nekaj nameravajo. Mati je preplašeno pogledala očeta, ki je z rezkim glasom vprašal, kaj želijo. Nemec je nekaj zamrmral in vdrli so v kuhinjo. Prva dva sta prišla očeta in ga ostro pogledala, češ da bo ja vse povedal. Ostali trije pa so obkolili prestrašeno mater, jo zvezali in odvedli v drugo sobo.

Prva dva sta očeta suvala in ga spraševala, kdaj so šli partizani mimo in kam so skrili orožje. Po dolgem času je oče dejal, da ga zaman sprašujejo in da ne bojo od njega ničesar zvedeli. Tedaj ga je eden izmed Nemcev s puškinim kopitom udaril po glavi, da se je zgrudil na tla. V tem trenutku so se odprla vrata in mati je stopila v kuhinjo. Iz globoke rane na čelu je curljala kri. Opogledu na nezvestnega moža je omedlela tudi ona. Nemci so jo le zančljivo pogledali, zalobutnili vrata in odšli. Ko se je oče proti jutru le za trenutek zavedel, so bile njegove prve in zadnje besede: »Ali si izdala?« Slišal je odgovor, nato pa onemogel izkrmavel.

Petra Pavlin, 8. raz. osnovne šole

Čuvajmo kulturne spomenike

Pionirji na šoli »France Prešeren« smo ustanovili odsek TD. Naša največja naloga je čuvanje Prešernovega gaja in vzgoja turističnih vodnikov. V Prešernovem gaju je veliko kulturnih spomenikov. Te smo v tem tednu lepo očistili. Dečki so odstranili s spominskih plošč nekulturne napise, deklice pa smo očistile Prešernov in Jenkov grob ter grob bazoviških žrtev saj in stolpjenih sveč.

Posamezne skupine so pobirale smeti in papir po poteh, grabile stezice. Pred spomeniki smo posadili spomladanske cvetlice. Poškodovane ograje okrog spomenika bazoviških žrtev nismo mogli

popraviti. Tu nam bo moral pomagati zavod za spomeniško varstvo.

Veliko pionirjev obiskuje turistični tečaj. Tam se učimo spoznavati kulturne in zgodovinske zanimivosti mesta Kranja. Spoznali smo razvoj industrije v Kranju, seznanili smo se s celotnim gospodarstvom v občini. Vse to smo pripravljени povedati tudi pionirjem, ki prihajajo v Kranj na izlete. Hvalje pionirje, ki želijo, da jih naši turistični vodniki vodijo po Kranju, prosimo, da nam svoje želje nekaj dni pred ekskurzijo sporočijo.

Učenci III. b razreda osnovne šole »FRANCE PREŠEREN«

Postala sta prijatelja

Pred dnevi je v naše uredništvo prispela lepa razglednica Splita z naslednjim besedilom:

Dragi tovariši!

Pionir Marko Gostiša mi je čestital za moje dejanje, o katerem je bral v vašem listu.

Zelo rad bi dobil številko, v kateri je bil opisan ta dogodek. Kot tabornik sem že dve leti preživel poletne počitnice v Sloveniji in imam veliko lepih spominov o deželi in prijaznih ljudeh. Hvala in taborniški — srečno!

Pero Mihailović, Split

Gotovo ste tudi vi, dragi otroci, pred kratkim prebrali v našem listu novico o pogumnem dejanju pionirja Petra Mihailovića, ki je rešil dečka s proge in mu s tem rešil življenje.

Marko Gostiša, učenec osnovne šole »Staneta Zagarja« iz Kranja, nam je povedal, kako je občudoval pogum in nesebičnost svojega vrstnika, potem ko je prebral sestavek v našem listu. Odločil se je in napisal mlademu tovarišu pismo, čestitke in pozdrave. Tudi Marko je tabornik, taboril je že v Fažani pri Puli; lansko leto pa je bil tudi v Splitu, toda le krajši čas, ko je z mamo potoval na Hvar.

Po nekaj dneh je Marko dobil odgovor na svoje pismo. Pisal mu je Pero Mihailović. Povabil ga je v Split, mu

povedal, da bo prišel tudi sam v Slovenijo in ga prosil; naj mu še piše. In Marko mu bo rad odgovoril in ga tudi obiskal, saj je vesel, da je dobil dobrega tovariša, ki sicer živi popolnoma na drugem koncu naše republike.

Nesreča

Promet v centru mesta se večja iz dneva v dan, vozil je polna cesta, glej avto tu neznan!

Nenadoma pa pešec na cesti znajde se, in avto tu neznan! možakarja podre.

Promet v centru mesta naenkrat je zastal, gledavec polna cesta, kot bil bi to škandal.

Možakar nezavesten na cesti nem leži. Rešilni kje je avto? Vsakogar sedaj skrbi.

Se končno le sirena rešilnega zglasi. Nosila — glej — platinen! Na njih že mož leži.

Zdaj v bolnici nesrečnik bo ležal mesec dni, da spet po dolgih tednih življenje si utrdi...

FRANCI MARN, učenec 8. razreda osnovne šole Cerklje

Nagradna križanka

		ODLOČILNA TEKMA	MESTO V JUŽNI ITALIJI	MOSKO IME	VEZNIK	STENA	DRŽAVA V AFRIKI					
		UMETNA MASA SKUPINA ZUŽELK			RIMSKA 501							
					KETTE							
							PREDLOG					
		RIMSKA 2		KRAJA FOTOGR. APARAT								
			NACRT	MUSLIM. SODNIK								
		DEL VRAT				DAJANJE						
		GLASBILO										
		BOLNIŠNICA										
KAZALNI ZAJMEK		KARL LINNÉ		NAČIN OBLAČENJA ŽELEZO			ZAČIMBA					
UČENJE		PODSTAVEK NOG. KLUB II. ZV. LIGE				NAPOVE- DOVAVEC						
OSTILNICA							STARA POVRŠ. MERA			DEL PLUGA		
PERZIJA			KADAR	Ž. IME VEZNIK		II 1		ERBIJ		ISLANDIJA		
ZIMSKA HRUŠKA				UČITELJ ETIKE	TETOVO		NADGLA- VIŠČE					
ZENIM KOLESOM							KRIK TUKAJ					
SNOV			ZAČETNICI SLOV. PIS.		BOMBAŽNI IZDELEK OKRASNI KIPEC			RAZDOBJE		RAZTELE- ŠEVAVEC		
		OSLOVSKI GLAS			MUZA LJUBEZ. PESN.	PTICA STROJILLO				POKRAJINA V GRČIJI		
		MESTO V SEV. ITAL. PREDLOG					POPOLNA ZMAGA PRI TAROKU					
		JURKOVČE						OČKA ALUMINIJ				
		UTEŽNA MERA					KALCIJ		OKLAHOMA			

Hitler ni napravil samomora

Veliko zanimanje je na svetu povzročila knjiga nemškega novinarja Ludwiga, ki opisuje zadnje trenutke »tretjega Reicha«. V tej knjigi avtor trdi, da Hitler ni napravil samomora. Prinašamo krajši odlomek iz knjige.

Zaklal te bom na koncu balade

Hitler je v svoji delovni sobi z Evo Braun. Sedita na kavču drug poleg drugega. Namizi pred njima je vaza s cvetjem, na kavču pa ležita dve napolnjeni pištoli.

Oba sta prepričana, da rešitve ni in da nobena sila ne more preprečiti zloma.

Pred vrati se še vedno gnetejo ljudje. Postalo je vedno bolj jasno, da Hitler ne bo naredil tistega, kar je obljubil. Čas je tekel. Vsi so vedeli, da je dobil Hitler izredno močno injekcijo, ki bi naj zmanjšala strah pred smrtjo, da bi lažje zgrabil z arevolver. Vsaka ura, ki je minila, pa je zmanjšala dejstvo injekcije in povečala voljo do življenja.

Tisto, česar so se vsi bali, se je zgodilo nepričakovano.

Ob 14.30 po skoraj osmih urah napetega pričakovanja so se Hitlerova vrata odprla. Med vrati je stal Hitler, živahnejši kot običajno, in dejal:

— Lačen sem. Povejte, da mi prinesejo kosilo.

Göbels mu ne upa pogledati v oči. Boji se pogleda s herojem, ki nima poguma, da bi umrl z dvignjeno glavo. Njegov heroj želi živeti.

Postregli so mu s kosilom. Hitler je kosil z odličnim tekom. V njegovi družbi sta bili dve tajnici in kuharica. Eva Braun je odšla v svojo sobo.

Ko so poobedovali, so se začeli zopet poslavljati. Göbels je ukazal, da se razidejo. V veži pred Hitlerjevo sobo so ostali samo: Göbels, Bormann, general Krebs in Hitlerjev adjutant Ginsche.

Spodnji del zaklonišča je še vedno zastražen. Nihče ne more vstopiti vanj.

Ob 15.15 odhaja Bormann, da odpošlje telegram Dönitzu. Ugovarja, ker mu poročila pošiljajo preko Keitelja. Na koncu telegrama dopisuje: »Führer je živ in vodi obrambo Berlina.«

V tem času čaka v veži Göbels sam. Ob 15.30 odhaja v Hitlerjevo sobo.

Strel v usta

Nekdo je nekoč rekel: »Zgodovina je kriminalni roman.«

Vse kar se je zgodilo v Hitlerjevem zaklonišču, ni nič drugega kot napet roman.

Vodja velike sile, ki je prepričan, da je njegova vojska poražena, sklene, da bo napravil samomor. Zaklene se v svojo sobo z ženo. Po dolgem razmišljanju in zavlačevanju postane vsem jasno, da se ne bo usmrtil. Kljub temu ga najdejo mrtvega v okoliščinah, ki so zelo čudne.

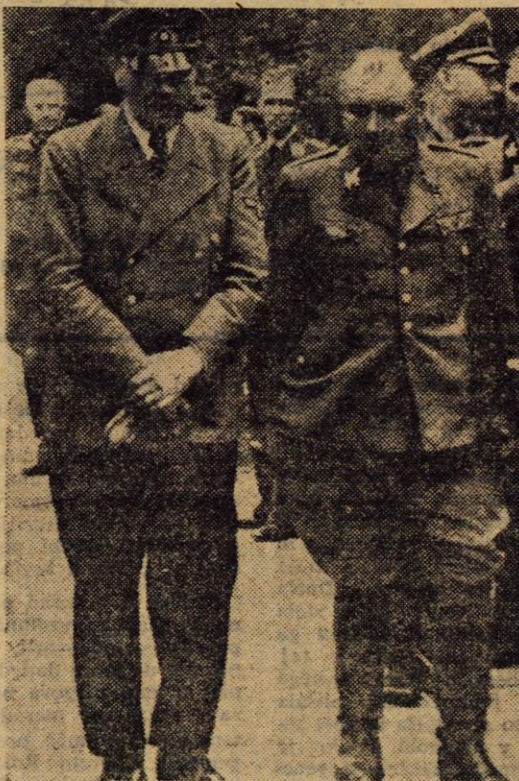
Hitlerja so našli mrtvega skupaj z Evo Braun. Našli so jih na kavču, kako mrtva sedita drug zraven drugega. Drugih podatkov o tem ni. Če so bili ti podatki dovolj za domnevo, da sta napravila samomor, bomo iz njih skušali postavi-

viti drugo domnevo, ki je prav tako logična: Hitler je bil umorjen.

Rekli smo, da je po odhodu Bormanna ostal pred vrati samo Göbels, general Krebs in Ginsche. Göbels sam ali v spremstvu odhaja ob 15.30 v Hitlerjevo sobo in prisili Hitlerja in Evo Braun, da vzameta strup. To se ni zgodilo brez odpora, kar kažejo nekatera dejstva.

Ko je Hitler vzel strup, uresniči Göbels glavni del svojega načrta. Legenda bo povedala, da je Hitler padel na čelu svojih čet pri obrambi Berlina. Zaradi tega ga mora zadeti svinčena krogla. Göbels strelja v glavo mrtvega Hitlerja in odhaja iz sobe.

Ko je slišal strel, je Bormann pritekel. Oba z Göbelsom se vračata v Hitlerjevo sobo. Eva Braun sedi na kavču. Mrtva je in brez sledov krvi. Revolver leži na tleh zraven njenih nog. Tudi Hitler sedi na kavču. Zadet je v glavo.

Vaza s cvetjem je razlita. To so vsi podatki, ki so znani.

Uradna sporočila govorijo, da se je Hitler ustrelil v usta. Če se nekdo ustrelil v usta, povzroči to frakturo na lobanji. Hitlerjeva lobanja pa je bila cela, ko so sovjetski vojaki izkopali napol zgoreto truplo. Krogla izstreljena v usta prihaja iz glave v tilnik. V Hitlerjevi lobanji pa ni bilo luknje v tilniku. Odkrili so samo dve luknji: na levih in desnih sencih. Hitler ni streljal sam, temveč je na njega streljal nekdo drugi.

Za kulisami druge svetovne vojne

Kmalu po Hitlerjevi smrti se je v zaklonišču razširila vest: »Njegov obraz ni bil podoben samomorniku. Podoben je bil umorjenemu mrliču.«

Sežiganje trupla

Hitler je večkrat napisal oporoko, naj njegovo telo po smrti sežgejo. Vsi so to vedeli in razumeli kot prirodni konec. Kljub temu je sežiganje napravljeno zelo zaupno in pod zelo strogimi varnostnimi ukrepi. Vojakom so zapretili s smrtjo, če karkoli povedo o podrobnostih, ki so jih videli.

Razlaga je preprosta. Nihče ni smel vedeti ničesar, kar se je zgodilo in kar bi bilo v nasprotju z uradno verzijo. V oči pada tudi naglica Göbelsa, da bi Hitlerjevo telo čimprej sežgali. Hitler po smrti ni ležal na mrtiškem odru, kjer bi mu njegovi nasledniki izkazali zadnjo čast.

Kmalu po usmrtitvi so ga odnesli na vrt, da ga sežgejo. Dva vojaka sta telo zamotala v sivo odejo in ga odnesla iz zaklonišča. Obraz je bil zakrit. Vojaki so videli samo črne hlače in vojaške škornje.

Eva Braun je iz zaklonišča odnesel sam Bormann. Njeno telo ni bilo zavito, ker najbrž ni bilo kaj skrivati.

Obe trupli so v vrtu položili na travo, nekaj metrov vstran od vhoda v zaklonišče in jih polili z bencinom. Bormann je z vžgalico prižgal zmečkan papir in ga vrgel na trupli. Prvi poskus ni bil uspešen. Drugič se je bencin užgal in sivi dim je zajel mrtve in žive. Med kašljem je Göbels dvignil roko v zadnji pozdrav.

Sovjetske granate so še naprej padale. Pogrebci so zbežali v zaklonišče in trupla pustili goreti. Nekaj trenutkov pozneje je granata izkopala lijak, v katerem sta se znašli dve napol izgoreti trupli.

Zavrtnjena ponudba

Končno so Göbels in Bormann odkrili svoje karte. Oba sta prisegla, da bosta šla v smrt hkrati s Hitlerjem. Tudi za njih so bili strupi in revolverji pripravljeni. Toda oba želita še živeti. Göbels hoče postati kancler »tretjega Reicha«. Skupaj z Bormannom skleneta, da navežeta stike z zavezniki. General Krebs, ki je bil pred vojno ataše v Moskvi, je govoril odlično ruščino. Njega sta izbrala za posrednika. Ko so dobili radijsko zvezo s sovjetskim poveljstvom, so izposlovali sprejem pri generalu Žukovu.

V prvih jutranjih urah na sam prvi maj je general Krebs oddal v sovjetskem poveljstvu Bormannovo in Göbelsovo pismo, v katerem sporočata, da je Hitler mrtev in da sta edina njegova naslednika. Hkrati je bil Krebs pooblaščen, da vodi razgovore o premirju.

Okoli poldneva se je Krebs vrnil v zaklonišče z vestjo, da je predlog zavrtnjen. Minilo je že 24 ur od Hitlerjeve smrti in Göbels skupaj z Bormannom še ni obvestil nikogar o Hitlerjevi smrti.

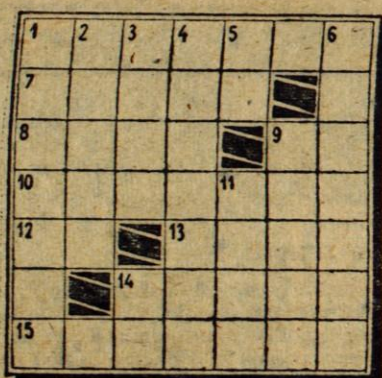
Kmalu popoldne se je Krebs zopet vrnil v sovjetsko poveljstvo. Göbels in Bormann sta pripravljena, da se vdasta, če bodo upoštevali njune nove pogoje. Göbels bi kot kancler Reicha najbrž z večjo gotovostjo stopil pred mednarodno sodišče.

Tudi ta predlog je bil zavrtnjen.

Ob 15.15 so iz zaklonišča odposlali zadnjo brzojavko Dönitzu:

»Nujno. Samo za časnike. Vodja je umrl včeraj ob 15.30. Z oporoko, ki je bila sestavljena 29. apr., ste določeni za kanclerja Reicha. Göbels.«

Križanka št. 17

Križanka je magična, zato velja prva številka za opis vodoravno, druga pa za navpično.

1., 1. vrsta tkanine, 7., 2. stara grška pokrajina, 8., 3. ljubkovalno moško ime, 9., 14. medmet bolečine, 10., 4. ljubezen do idiličnega, 12., 5. kazalni zaimek, 13., 11. Perzija, 14., 9. okrasna rastlina na antičnih grških stebrih, 15., 6. bližnji vzhod.

— Bodi iskren in povej mi po pravici ali bi me vzel za tajnico, če ti ne bi bila žena?

— Kaj nisi obljubil, da v službi ne boš kadil?

— Kaj se čudite, to je moja tajnica

Rešitev križanke št. 16

Vodoravno: 1. kondor, 7. okrasek, 9. meh, 10. aga, 11. il, 12. orel, 13. Evita, 14. Pirej, 16. Oton, 17. SI, 19. lat, 20. kov, 21. Okinava, 23. Akalan.

»In zimske čapke tudi nimate.«
»Nikoli je nisem nosil.«
»Slabo, zelo slabo, v Rusiji je mraz!«
»Ali veste, s kom ste pravkar govorili?« me je vprašal ruski vojak. »To je bil naš general Ljabin.«
Nikoli ne bom pozabil na tisto sivo jutro, na tiste sive obraze okrog sebe...

Bitka na Volgi

Kmalu nato so se odpeljali v rusko ujetništvo feldmaršal Paulus z vsem svojim štabom...

Zasliševanje Paulusa

General Voronov, ki je bil predstavnik ruskega generalnega štaba, je zaslišal takoj po predaji feldmaršala Paulusa. Ta

kole opisuje Voronov srečanje z nemškim feldmaršalom: »General Rokosovski in jaz sva sklenila, da bova v mojem zaklonišču, kjer sem stanoval in imel svoje poslovne prostore, zaslišala feldmaršala Paulusa. Vse skupaj je obsegalo predsobo, večjo sobo in čimnato, v kateri je stala moja postelja, mizica in stol. Imela sva nekoliko treme, kajti stala sva pred dogodkom, ki mu ga doslej še ni bilo para v tej vojni: zasliševala bova ujetega nemškega feldmaršala. Slišala sva, kako so se odprla in spet zaprla vrata v predsobi. Paulus je vprašal tolmača, kakšen je general Voronov in kakšen Rokosovski. Tolmač naju je opisal. Vrata v veliko sobo so se odprla in Paulus je vstopil. Obstal je in molče dvignil roko v hitlerjanski pozdrav. Pred menoj je stal starejši možak, sivga obraza, suh in utrujenih oči. »Stopite k mizi in sedite,« sem dejal. Tolmač je prevedel. Paulus je sedel. Zdelo se mi je, da je zbežan in potr. Leva polovica njegovega obraza je nervozno trzala, roke so se mu tresle. Ponudil sem mu cigareto in porinil predenj škatlo s ciga-

DOBER NAMEN

— Priznate, da ste v pretepu temu tovarišu izpulili šop las?
— Priznam, toda ne zlonamerno. Hotel sem jih imeti za spomin.

ZARADI STATISTIKE

— No, dekle, le sedi v moj avtomobil, saj greš isto pot ali ne?
— Grem že, toda ta je ravno osmi, ki je pripeljal mimo, po statistiki se pa vsak osmi zaleti!

UREJENO ŽIVLJENJE

— Kako moreš mirno spati pri tolikih dolgovih?
— Preprosto, spim ponoči, upnik pa me terja po dnevi.

ZANESLJIVO SREDSTVO

— Sit sem življenja: kaj naj storim?
— Obesi se!
— Ne, je preveč nečastno!
— Pa se poč! —
— Ne gre, se mi roka trese.
— Torej skoči v vodo!
— Predobro plavam.
— Čakaj! Plin odprl, ko greš spat!
— Fuf, preveč smrdil!
— No, potem si pa kupi motorno kolo.

— To je nova šefova tajnica, podarili smo mu jo za njegov poslovni jubilej

HOROSKOP

velja od 27. aprila do 4. maja

(21. marca do 20. aprila)

OVEN — Neke službene novosti in spomini na praznike ti požro nekaj živcev. Več iznajdljivosti in brez skrbi.

(21. aprila do 20. maja)

BIK — Prehodni nesporazum v družini se izravna. Hvaležno se nekomu izkažeš. Sivi lasje za rešitev osebnih problemov in uradni oprav. Ne zanašaj se na nasvete.

(21. maja do 20. junija)

DVOJKA — Nekdo te preseneti, da se raznežiš, vendar se prehitro prepustiš pesimizmu. Izogibaj se očitkov, zakaj prej ko slej škodujejo le tebi. Zalostna vest.

(21. junija do 22. julija)

RAK — Zaznalo priznanje se bo odražalo v denarnici in domisljivosti. Ugodnost za kupčije.

(23. julija do 22. avgusta)

LEV — Navdušiš se za novo poznanstvo. Pazi na besede in obnašanje. Nehote užališ osebo, ki te ceni in hoče pomagati.

(23. avgusta do 22. sept.)

DEVICA — Počutiš se počaščena zaradi nekih uspehov. Nekomu izkažeš hvaležnost za sugestije in moralno pomoč.

(23. septembra do 22. okt.)

TEHTNICA — Nepričakovano presenetiš prijatelje s kavaliristvom. Srečaš sorodno dušo, vendar ne pretiravaj z obljubami.

(23. oktobra do 22. nov.)

SKORPIJON — Pozabljivost in zaletavost nekaj pokvarita. Ne izogibaj se srečanja z osebo drugega spola, ki hepreni in razume težave bolj kot si misliš.

(23. novembra do 22. dec.)

STRELEC — Gmotni položaj se izboljša, vendar razmisli predno kaj kupiš ali plačaš. Po nepotrebnem se sekiraš zaradi čustvenih zadev. Pojdi v naravo.

(23. decembra do 20. jan.)

KOZOROG — Neke svoje misli koristno uporabiš pri delu, vendar ti bo nekdo hotel škodovati. Koke-tiranje se razvije v ljubezen.

(21. januarja do 19. febr.)

VODNAR — Neka oseba te ne-taktno odbije, vendar kmalu vse popravi. Zaveš se, da čas hiti, zato boš odločen in neizpros.

(20. februarja do 20. marca)

RIBI — Nepričakovano se po-dvoje obveznosti, za kar bo treba precej prizadevnosti in samopre-magovanja, da jih izpolniš.